

Årsrapport 2016

180. forretningsår

INNHOLD:

STYRETS BERETNING.....	side 1
RESULTATREGNSKAP.....	side 11
BALANSE.....	side 13
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	side 15
NOTER TIL REGNSKAPET	side 16
SAMFUNNSANSVAR.....	side 35
REVISORS BERETNING.....	side 37

FLEKKEFJORD SPAREBANK

STYRETS BERETNING FOR 2016

180. DRIFTSÅR

Norsk økonomi 2016 ^{*)}

Året 2016 var preget av store omveltninger på den politiske scenen. Med blant annet «Brexite» går den globale økonomien en mer usikker fremtid i møte. For Norges del ble utviklingen spesielt preget av den pågående omstillingsprosessen som var en sentral årsak til at veksten endte på det svakeste siden finanskrisen.

Fjoråret ble innledet med betydelig markedsturbulens og frykt for ny global krise. Usikkerhet om Kinas økonomiske situasjon var en av faktorene som førte til at oljeprisen falt ned til under 30 USD per fat i januar. Gjennom året steg oljeprisen til noe over 50 USD fatet, etter blant annet enighet om produksjonskutt i OPEC-landene mot slutten av året. Verdens børser endte, etter den svært svake starten, med en god utvikling sett under ett.

I eurosonen endte veksten i 2016 på 1,7 prosent, hvilket var en lavere veksttakt enn det foregående året. Utviklingen var imidlertid bedre enn ventet og ble trukket opp av økt vekst i privat forbruk som følge av lav inflasjon og derigjennom høyere vekst i husholdningenes realinntekt. Fremover er det derimot utsikter til økt prisvekst som vil kunne avdempes denne positive utviklingen. I tillegg er det betydelig usikkerhet knyttet til Storbritannias fremtidige handelsavtale med EU, og ikke minst i forbindelse med valg i flere europeiske land gitt populariteten til EU-skeptikere. Den europeiske sentralbanken har fortsatt sin svært ekspansive pengepolitikk med negativ styringsrente kombinert med kjøp av store volumer verdipapirer («kvantitative lettelsers»). Kjøpsprogrammet skal vare ut 2017, men kan forlenges dersom sentralbanken anser det som nødvendig.

Det økonomiske bildet i USA er vesentlig bedre enn i eurosonen. Riktignok var 2016 preget av et svakt første halvår, men aktiviteten tok seg opp mot slutten av året. Arbeidsmarkedet har hatt en positiv utvikling over en lengre periode og inflasjonen har begynt å stige. Som en konsekvens har sentralbanken FED økt styringsrenten to ganger, i desember 2015 og desember 2016. Det ventes at FED vil øke renten ytterligere fremover, men antall hevinger vil trolig begrenses av hensynet til verdien av USD gitt den ekspansive pengepolitikken i

eurosonen, Storbritannia og Japan. Samtidig er det ventet en betydelig mer stimulerende finanspolitikk etter skiftet av president i USA. Potensielt høyere aktivitet og prisvekst vil tale for et høyere amerikansk rentenivå.

Veksten i fremvoksende økonomier endte i 2016 på 4,1 prosent, betydelig over veksten i industriland. Kina bidrar vesentlig til denne utviklingen og har foreløpig unngått en hard landing som følge av blant annet en mer ekspansiv pengepolitikk og god forbruksvekst. For å nå myndighetenes vekstmål er imidlertid kreditt og investeringer sentrale bidragsfaktorer, noe som kan gi økt risiko på sikt. Dette hindrer også omstillingen mot forbruk som en hoveddriver for den økonomiske aktiviteten. I tillegg eksisterer det andre risikomomenter, som myndighetenes tiltak for å stanse boligspekulasjon samt økte kapitalstrømmer ut av landet, gitt høyere dollarrenter og forventninger om svakere yuan.

Veksten i norsk fastlandsøkonomi endte på 0,7 prosent i 2016, en nedgang fra 1,1 prosent i 2015. Dette var det svakeste året siden finanskrisen og bærer preg av at økonomien befinner seg i en omstillingsprosess. Utsiktene fremover vurderes som positive, men det eksisterer endel usikkerhet om hvor raskt aktiviteten vil ta seg opp.

Oljeprisen bunnet ut i januar 2016, men steg deretter gjennom året. Dette var godt nytt for en petroleumsnæring som fortsatt befinner seg i en krevende situasjon. En høyere oljepris har ført til en sterkere krone, noe som har redusert konkurranseevnen til tradisjonell eksportnæring i senere tid. Kronen er dog svakere enn i perioden før oljeprisen begynte å falle høsten 2014. Oljeinvesteringene ble ytterligere redusert i 2016. Nivået falt, i likhet med det foregående året, med om lag 15 prosent. Ifølge Norges Bank vil investeringsnivået reduseres med i overkant av 11 prosent i 2017, hvilket vil ha en negativ påvirkning på veksten i norsk økonomi.

Med økt arbeidsledighet og lav aktivitet i økonomien generelt var det ventet at veksten i boligprisene skulle avdempes som i 2015. Som følge av blant annet lavere boliglansrenter snudde prisutviklingen imidlertid oppover, og endte med en vekst på 8,3 prosent for landet

som helhet. Utviklingen var preget av regionale forskjeller, med svært kraftig vekst i Oslo og negativ vekst på Sør-Vestlandet, som er blitt hardest rammet av virkningene av oljeprisfallet. Myndighetene har lenge vært bekymret for utviklingen i boligprisene, særlig ettersom det bidrar til å øke husholdningenes gjeldsvekst. For å begrense veksten besluttet Finansdepartementet å skjerpe kravene i boliglånsforskriften fra og med 1. januar 2017. Endringene inkluderer en maksimalramme på lån tilsvarende fem ganger brutto inntekt og mer restriktive regler for Oslo. Boliglånsforskriften gjelder frem til 30. juni 2018.

Pengepolitikken ble holdt svært ekspansiv gjennom 2016. Hovedstyret i Norges Bank gjennomførte ett rentekutt i mars, fra 0,75 prosent til 0,5 prosent. Sentralbanken har ikke lagt opp til videre reduksjon av styringsrenten i sin prognose, men utelukker heller ikke et negativt rentenivå dersom norsk økonomi treffes av store negative forstyrrelser.

Utover det rekordlave rentenivået bidrar også finanspolitikken positivt til veksten. Det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet, som måler den underliggende pengebruken av oljeinntektene, anslås å ha økt til 206 milliarder kroner i 2016. For 2017 anslås dette underskuddet å øke til 226 milliarder kroner. Målt som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge innebærer dette en vekstimpuls på 1 prosent i 2016 og 0,4 prosent i 2017. I forhold til kapitalen i Statens pensjonsfond utland (målt ved inngangen til året) vil underskuddet utgjøre 3 prosent i 2017, noe som er 1 prosentpoeng mindre enn handlingsregelen for bruk av midler fra fondet i statsbudsjettet tillater.

*Kilde: FNO

Lokal og regional økonomi

Lavere aktivitet innenfor oljerelaterte næringer har satt sitt preg på næringslivet på Sør- og Vestlandet de siste par årene. Dette merkes også i Flekkefjord og Listerregionen. Enkelte bedrifter har måttet nedbemanne noe, mens andre har endret fokus mot andre næringer.

Et eksempel er skipsverftet Simek. De har de siste årene produsert supplyskip, men har nå hentet frem tidligere kompetanse og bygger nå fiskebåter. En båt ble overlevert før jul og ytterligere to båter er under produksjon for levering høsten 2017 og våren 2018.

Marine næringer er viktig for kystkommuner. Høye laksepriser har medført gode tider for en bedrift som Marine Harvest som er lokalisert med flere lakseoppdrett i og rundt Flekkefjord.

Nye og spennende bedrifter innen denne sektoren har blitt etablert de senere årene. En av disse er den lokale bedriften Norsk Oppdrettservice som driver med oppdrett av rognkjeks som brukes i bekjempelse av lakselus. Bedriften ble nå i vinter kåret til årets gasellebedrift av finansavisen Dagens Næringsliv.

Næringslivet i Listerregionen er svært variert. Noe som må ansees som en styrke. Erfaringsmessig har en derfor tidligere klart seg godt gjennom perioder med konjunktursvingninger.

Arbeidsledigheten i Flekkefjord var pr 30.11.2016 på 146 (159) personer eller 3,1 % (3,6 %). En liten nedgang fra forrige årsskifte, men ledigheten i løpet året har variert og delvis vært noe høyere på grunn av permitteringer. I Lister-regionen var det totalt 483 (461) som er en liten økning fra tidligere. NAV forventer en liten nedgang i løpet av 2017.

Byggeaktiviteten i regionen har vært bra med mye bygging av både skoler, barnehager, svømmehall og kulturhus. Boligbyggingen har holdt seg på et stabilt nivå, men med en del variasjoner mellom kommunene i regionen.

Den pågående utbyggingen av nye kraftledninger mellom Sirdal og Flekkefjord/Kvinesdal for å forsyne ny sjøkabel som skal bygges til kontinentet medfører arbeid og leveranser for lokale firma. Dette selv om det er store nasjonale og internasjonale firma som er hovedentreprenører.

Prisutviklingen på boliger i vårt marked har de siste årene vært stabil etter en lang periode med prisstigning. Den store prisveksten som vi ser i Osloområdet og i andre storbyer ser en lite til her lokalt.

Handelsnæringen har over mange år vært gjennom store omstillinger der kjedene har overtatt næring etter næring. Butikkene samles i butikkentre og medfører at lokaler i bysentrumet blir stående tomme. Slik har det vært også her i vår region.

Lyngdal har utviklet seg til å bli det største handlesenteret her vest i Agder og trekker til seg handel fra distriktene rundt. Ved etablering av flere nye landsdekkende kjeder nå i 2017 ser dette ut til å forsterkes ytterligere.

Men dette åpner også muligheter for etablering av nye mindre nisjebutikker i de tidligere sentrumsbyggene. Eller at andre næringer som tidligere var i 2. etasje som frisører, hudpleie, tannleger, advokater m.v. flytter ned på gateplan og lokalene blir fylt opp. For

gårdeierne vil dette ofte gi seg utslag i lavere leiepriser og mindre mulighet til å utvikle eiendommen. Dette er ikke spesielt for vår region, men skjer også i de store byene rundt oss.

For å holde på handel og arbeidsplasser ser vi at det etableres mindre lokale handlesentre sentralt i byene. I Farsund ble det høsten 2016 åpnet et nytt senter av denne type, mens Flekkefjord har hatt et tilsvarende senter noen år. Dette ser ut til å begrense handelslekkasjen noe, men tiltrekningskraften til de store sentrene og kjedebutikkene med sin store markedsføringskraft er likevel stor.

Befolkningsutviklingen i regionen har de siste årene vært beskjeden, og ligger under snittet for fylket og landet for øvrig. På lenger sikt gir dette grunn til en viss bekymring. I bankens markedsområde er det Lyngdal som har hatt best utvikling, mens de øvrige kommunene stort sett har hatt en nullvekst eller en liten økning.

I Flekkefjord ble det nye kultursenteret tatt i bruk i september og det har vist seg å bli svært godt mottatt med et besøk langt utover det en kunne forvente seg. Byggets arkitektoniske utforming har fått mye oppmerksomhet og blitt lagt merke til langt utenfor kommunen.

I forbindelse med åpningen av kultursenteret overrakte banken et nytt flygel til bruk i storsalen. Banken hadde fra før gitt en gave på 2,5 mill kr til selve bygget som den største private bidragsyteren.

Bankens virksomhet

Flekkefjord Sparebank er en lokal, selvstendig sparebank med en sterk posisjon i lokalmarkedet. Banken har ikke egenkapitalbevisiere eller aksjonærer. Hovedkontoret ligger i Flekkefjord kommune. I tillegg har banken filialer på Moi i Lund kommune, Liknes i Kvinesdal kommune, i Alleen i Lyngdal kommune og Vanse i Farsund kommune. Bankens strategi er å være den lokale sparebanken for hele Lister regionen.

Forretningside

Flekkefjord Sparebank har som målsetting å betjene kundene innenfor sitt virkeområde bedre enn noen annen bank. Samtidig skal banken spille en sentral rolle i utviklingen av bankens distrikt. Banken skal være en pådriver til beste for samfunnet i bankens markedsområde.

Styring av virksomheten

Bankens styringsstruktur følger Finansforetaksloven. Eierstyringen utøves av generalforsamlingen som består av 20 medlemmer fordelt på 12 kundevalgte, 3 oppnevnt av Flekkefjord kommune og 5 valgt blant bankens medarbeidere.

Styret består av 5 medlemmer – p.t. to kvinner og tre menn. Ett av medlemmene velges blant bankens ansatte. Alle styremedlemmer og varamedlemmer blir vurdert i forhold til myndighetenes egnethetskrav.

I henhold til Finansforetakslov og forskrifter har banken etablert et felles revisjons- og risikoutvalg som består av styrets medlemmer. Styret utgjør i tillegg også bankens "godtgjørelsesutvalg".

Ved innføring av nye vedtekter tilpasset ny Finansforetakslov våren 2016, ble bankens kontrollkomite besluttet avviklet.

Banken har ikke intern revisjon og revisjonsarbeidet utøves av ekstern revisor (PwC) som også avgir den uavhengige rapporten i henhold til Risikostyring og Internkontroll.

Banken ledes av administrerende banksjef Jan Kåre Eie. Det er etablert en ledergruppe bestående av leder rådgivning og salg Rolf Lien som også er bankens NK, leder bedriftsmarked Brit Egenæs og økonomisjef Atle Osen. Alle lederne har høy utdanning og kompetanse, og med lang erfaring fra bankvirksomhet.

Det er utarbeidet egne instruksjoner for bankens styre, revisjons- og risikoutvalg, godtgjørelsesutvalg og adm. banksjef.

Marked

Flekkefjord Sparebanks definerte markedsområde er kommunene Flekkefjord, Sokndal, Lund, Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Lyngdal og Farsund. Listerregionen er i utvikling og banken har målsetting om å være den dominerende lokalbanken i regionen. I tillegg har banken ambisjoner om også å betjene personkunder som er bosatt utenfor primærmarkedet, men som er oppvokst eller har nære relasjoner til bankens markedsområde.

Styret legger stor vekt på å ha best mulig kjennskap til lokalkmarkedet for derved å kunne betjene kundene på en offensiv måte. Dette er en lokalbanks store fortrinn. Banken skal bidra til at kundene får en aktiv, kvalitativ og effektiv

betjening og oppfølging. Det er viktig at kundene opplever banken som en aktiv og stabil leverandør av finansielle tjenester hvor beslutningsprosessene er korte og tilgjengeligheten god.

Banken foretar jevnlig kundeundersøkelser og tilbakemeldingene har vært meget positive. Banken er takknemlig for at vi blir tatt godt imot, og styret vil sammen med ledelsen gjøre det som er mulig for å beholde denne tilliten.

I en tid hvor finansmarkedet blir stadig mer sentralisert er Flekkefjord Sparebank stolt over å være en lokaleid og -styrt bank.

Samarbeid

Flekkefjord Sparebank inngår i et aktivt innkjøpssamarbeid sammen med 8 andre selvstendige sparebanker. Dette er Haugesund Sparebank, Spareskillingsbanken, Skudenes & Aakra Sparebank, Etne Sparebank, Voss Sparebank, Luster Sparebank, Lillesands Sparebank og Søgne og Greipstad Sparebank.

Etter en grundig utredning av strategiske valg fremover inngikk bankene en ny samarbeidsavtale om utvidet samarbeid innen blant annet forretningsutvikling m.v.

Gruppen inngikk også en ny IT-avtale med dataleverandøren Evry AS for perioden 2016 til 2020.

For å minimere sårbarheten i bankens egen organisasjon er det inngått en forpliktende utvekslingsavtale med de to Sørlandsbankene Lillesands- og Søgne og Greipstad Sparebank i tilfelle akutte bemanningsproblemer i en av bankene.

Finanskonsern

Flekkefjord Megleren AS er bankens datterselskap og eget eiendomsmegler-selskap. Gjennom dette kan vi tilby våre kunder alle tjenester som naturlig utføres av en eiendomsmegler.

Banken har i samarbeid med andre mellom-store og små sparebanker opprettet flere produktselskaper. Flekkefjord Sparebank kan gjennom eierskap i disse produktselskapene levere et komplett finansielt tilbud til kundene. Styret ser det som verdifullt at banken får ta del i verdiskapningen som skjer i disse selskapene.

Sammen med en gruppe av andre selvstendige sparebanker eier banken Frende Forsikring AS som tilbyr alle typer skade- og livsforsikringer, Norne Securities AS som tilbyr

aksjehandelsløsninger og Brage Finans AS som er et leasingselskap.

Banken har også sammen med 9 andre sparebanker opprettet et boligkredittforetak - Verd Boligkreditt AS. Gjennom dette selskapet kan vi overføre boliglån innenfor 75 % av godkjent verdivurdering, og på den måten få tilgang til flere fundingkilder. Normalt vil en i kraft av størrelse og at långiverne kun er sikret med pant i gode boligeiendommer, oppnå billigere funding enn banken selv kan skaffe seg i markedet.

Driftsresultat

Flekkefjord Sparebank hadde i 2016 et driftsresultat før skatt på 72,8 mill kr (37,3 mill kr), eller 1,20 % (0,64 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

I resultatet for 2016 inngår «ekstraordinære poster» som inntektsføring av en tidligere bokført pensjonsforpliktelse på ca kr 16,2 mill kr og ca 4,8 mill kr vedrørende salg av andeler i Visa Europe.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter økte med 4,0 mill kr til 87,0 mill kr. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde rente- og kredittprovisjonsinntekter 1,43 % (1,43 %). Etter flere år med fallende rentenetto har denne i 2016 stabilisert seg på et lavt nivå. Lav rentenetto skyldes flere forhold der det historisk lave rentenivået bl.a. har betydning. Dette gir mindre avkastning på bankens relativt store egenkapital. I tillegg er konkurransen i det lokale bankmarkedet sterk og styret har også i 2016 valgt å tilby konkurransedyktige betingelser til bankens kunder. Styret er spesielt opptatt av at ungdomskundene skal ha gode betingelser. Banken tilbyr derfor egne fordelaktige vilkår på boligfinansiering for ungdom. I tillegg til å gi god rente på BSU har banken opprettet egne spareprodukter for barn og ungdom med gode betingelser. Dette med utgangspunkt i at myndighetene i dag stiller strenge krav til egenkapital ved boligfinansiering og at det er viktig å stimulere til boligsparing.

Banken har over tid bevisst ført en lavprispolitikk på banktjenester. Dette medfører at provisjonsinntektene holder seg forholdsvis lave sett i forhold til bankens totale inntekter. Provisjonsinntektene i 2016 var på 16,5 mill kr (16,0 mill kr) eller 0,27 % (0,28 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Netto andre driftsinntekter var i 2016 på 23,4 mill kr (13,2 mill kr), eller 0,39 % (0,23 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Mye av økningen skyldes gevinst ved salg av aksjer i

Visa og reversering av tidligere nedskrivninger av verdipapirer.

Totale driftsinntekter i 2016 er på 110,5 mill kr (96,2 mill kr), eller 1,82 % (1,66 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Økningen skyldes i hovedsak økte andre inntekter.

Sum driftskostnader var på 36,3 mill kr (52,3 mill kr) i 2016. Dette tilsvarer 0,60 % (0,90 %) målt mot gjennomsnittlig forvaltningskapital. Nedgangen må sees i lys av en tilbakeført pensjonsforpliktelse på ca 16,2 mill kr. Ser en bort fra denne er kostnadsnivået i kroner relativt stabilt med en liten nedgang målt mot gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Styret er svært tilfreds med årets resultat og at bankens kostnader som tidligere år er på et lavt nivå.

Gevinst, tap, opp- og nedskrivninger verdipapirer

Det er i regnskapet for 2016 ført netto gevinster på aksjer og andeler med ca 4,8 mill kr (1,1 mill kr). Gevinsten gjelder oppgjør ved salg av andeler i Visa Europe.

Det er i tillegg ført tap og nedskrivning på aksjer/aksjefond med 0,3 mill kr (2,7 mill kr). I tillegg er bankens obligasjonsbeholdning oppskrevet med ca 2,9 mill kr (nedskrivning ca 4,6 mill kr).

Tap på utlån, garantier og mislighold

I 2016 ble det bokført tap/tapsnedskrivninger på utlån og garantier på i alt 1,8 mill kr (4,4 mill kr). Nedskrivninger på individuelle utlån er i løpet av året redusert med 0,6 mill kr, mens nedskrivninger på grupper av utlån er på 16,5 mill kr som er det samme som året før.

Styret har lagt til grunn at de økonomiske framtidsutsiktene er omtrent som ved forrige årsskifte eller litt bedre.

Bankens tapsnedskrivninger vurderes å være tilfredsstillende sett i forhold til utlånsporteføljens sammensetning ved årsskiftet.

Summen av brutto misligholdte engasjementer over 90 dager var ved årsskiftet på 5,0 mill kr (15,3 mill kr) som må betegnes som relativt lavt. Styret vurderer risikoen for tap i tilknytning til utlån for å være moderat sett i forhold til bankens samlede utlån.

Disponering av overskudd

Styret foreslår at bankens overskudd på kr 56.439.155,84 disponeres slik;

Til gaver	kr 5.500.000,00
Til bankens fond	kr 50.939.155,84
Sum disponert	kr 56.439.155,84

Forvaltningskapital

Bankens forvaltningskapital var på 6.194 mill kr (6.039 mill kr) ved utgangen av 2016. Dette tilsvarer en vekst på 155,1 mill kr (579,1 mill kr) eller 2,6 % (10,6 %). Den lave veksten må sees i sammenheng med større overførsel av lån til Verd Boligkreditselskap.

Den samlede forretningskapitalen, som utgjøres av forvaltningskapitalen på egen balanse og lån overført Verd Boligkredit, var ved årsskiftet på 6.995 mill kr (6.400,8 mill kr). Dette er en økning på 594,2 mill kr (604,3 mill kr) eller 9,3 % (10,4 %).

Innskudd

Innskuddene økte i 2016 med 145,8 mill kr (194,2 mill kr) eller 3,8 % (5,3 %). Samlede innskudd utgjorde ved årsskiftet 4.001,9 mill kr (3.856,0 mill kr). Innskuddsdekningen i forhold til utlån i egen balanse var ved årsskiftet 72,6 % (71,2 %). Inkludert lån overført til Verd BK var innskuddsdekningen på 63,4 % (66,7 %).

Utlån

Brutto utlån økte i 2016 med 98,4 mill kr (615,4 mill kr) eller 1,8 % (12,8%) til 5.515,7 mill kr (5.417,3 mill kr) i egen balanse.

I tillegg er det overført lån til Verd Boligkredit med til sammen 800,6 mill kr (361,5 mill kr). Vekst i utlån inkl. lån til Verd BK er på 537,5 mill kr (640,7 mill kr) eller 9,3% (12,5%).

Etterspørselen etter utlån har vært stor i hele 2016, men som en ser av tallene litt lavere enn forrige år.

Ved årsskiftet var fordelingen mellom lån til PM og BM henholdsvis 79,6% (79,7%) og 20,4% (20,3%).

Verdipapirer

Bankens samlede beholdning av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer er bokført med 399,1 mill kr (426,4 mill kr). Beholdningen er bokført til laveste av opprinnelig kost og markedspris. Formålet med verdipapirbeholdningen er primært å tilfredsstille myndighetenes retningslinjer til likviditetsreserver, samt å plassere overskuddslikviditet.

Kontantstrømanalysen

Kontantstrømanalysen fra operasjonelle aktiviteter viser en netto kontantstrøm på pluss 48,1 mill kr (minus 423,1 mill kr). Netto likviditetsendringer fra investeringsaktiviteter er på minus 21,2 mill kr (pluss 25,9 mill kr). Dette gir en netto endring i likvider, inkl. endring i verdipapirgjeld, i kontanter og kortsiktige plasseringer på pluss 0,7 mill kr (minus 28,5 mill kr).

Egenkapital og kapitaldekning

Bankens bokførte egenkapital var ved årsskiftet på 704,9 mill kr (654,3 mill kr) etter at den er tilført 50,9 mill kr (22,3 mill kr) fra årets drift. Egenkapitalprosenten i forhold til forvaltningskapitalen utgjør 11,4% (10,8%). Rentabiliteten av egenkapitalen før skatt ble i 2016 på 10,7% (5,8%) og etter skatt på 8,3% (3,9%).

Bankens kapitaldekning lå ved utgangen av året på 23,59% (22,05%). Dette er godt over myndighetenes nåværende og nye krav. Styret ser det som en styrke at banken har denne gode kapitaldekningen i en tid med stadig strengere myndighetskrav til bankenes soliditet, lav rente og redusert avkastning på bankens egenkapital.

Redegjørelse for årsoppgjøret

I henhold til regnskapsloven, bekrefter styret at regnskapet er satt opp etter gjeldene regler og under forutsetning av fortsatt drift. Styret er ikke kjent med at det etter regnskapsavslutningen er inntrådt forhold som bør kommenteres ytterligere. Styret er heller ikke kjent med hendelser etter balansedatoen som påvirker forhold i det avlagte regnskapet. Det opplyses at banken ikke har forsknings- og utviklingskostnader i sitt driftskonsept.

Risikostyring, internkontroll og compliance

Risikostyring, internkontroll og compliance er et område som styret legger stor vekt på. Banken har som mål å ha en moderat risikoprofil. Med risiko forstår vi alle forhold som kan hindre banken i å oppnå fastsatte strategier og målsettinger. Helhetlig risikostyring er en prosess, gjennomført av styret, ledelse og ansatte, anvendt i fastsettelse av strategi på tvers av virksomheten.

Internkontroll er en prosess, iverksatt, gjennomført og overvåket av styret, ledere og ansatte, utformet for å gi rimelig grad av sikkerhet for å oppnå foretakets mål. Den interne kontrollen er gjennomført og dokumentert i henhold til Finanstilsynets forskrift.

Styret har fastsatt "Strategi for risikostyring og internkontroll", og fått utarbeidet en egen instruks for risikostyring i banken.

Compliancerisiko er risikoen for at banken ilegges offentlige sanksjoner, tap av konsesjon, økonomisk tap eller svekket omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover og regler.

Banken er opptatt av å ha gode rutiner for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og

forskrifter. Nye regler implementeres fortløpende i bankens rutiner og retningslinjer, og styret har fastsatt egen instruks for compliancefunksjonen i banken.

Kredittrisiko

Kredittrisiko kan defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Styret har utarbeidet styringsdokumentet; "Strategi og policies for kredittvirksomheten". Kredittrisikoen styres videre ved en egen detaljert Kredithåndbok utarbeidet av administrasjonen. Styret er opptatt av at størrelsen på enkeltengasjementer står i forhold til bankens egenkapital og kompetanse. Styret mottar jevnlig rapporter som viser porteføljeutvikling, største engasjement, engasjement med høy risikoklasse, utsatte misligholdte lån, overtrekk m.v. På privatmarkedet er det i tillegg en egen oppfølging av retningslinjer fra Finanstilsynet vedrørende forsvarlig boligfinansiering. Det er ikke gjort noen endring i bankens kredittrisikoprofil i løpet av året. Styret anser kredittrisikoen som tilfredsstillende.

Markedsrisiko

Markedsrisiko kan defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Styret har utarbeidet styringsdokumentet; "Strategi for markedsrisiko". Dokumentet fastsetter rammer for eksponering innenfor de forskjellige områdene. Banken har en begrenset investering i aksjer og andre rentebærende verdipapirer som ved utgangen av 2016 var på 71,3 mill kr (50,5 mill kr), hvorav det meste er investeringer i samarbeidende selskap. Banken har kun ubetydelig valutarisiko vedrørende egen valutabeholdning. Obligasjonsbeholdningen er ved utgangen av 2016 på 399,1 mill kr (426 mill kr). Denne er plassert i flytende rentepapirer og har begrenset renterisiko. Banken handler ikke med derivater. I 2016 var alle markedsposisjoner innenfor vedtatte rammer. Styret anser markedsrisikoen som tilfredsstillende.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser.

Styret har utarbeidet styringsdokumentet; "Strategi for operasjonell risiko".

En vesentlig del av den operasjonelle risikoen i banken er knyttet til bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Banken har for en stor del utkontraktert IT-løsningene til Evry. Gjennom innkjøpssamarbeidet i DSS-gruppen arbeides det kontinuerlig med utvikling av kontinuitetsløsninger og katastrofeberedskap som er viktige for å sikre stabilitet og tilgjengelighet. Det arbeides også parallelt internt for å sikre tilstrekkelig kompetanse for å redusere den operasjonelle risikoen.

Bankens sikkerhetssystemer er omfattende og vedlikeholdes og testes periodisk.

Styret anser den operasjonelle risikoen som tilfredsstillende.

Renterisiko i bankporteføljen

Renterisiko i bankporteføljen kan defineres som risiko for tap som følge av ulik bindingstid knyttet til bankens innskudd- og utlånsportefølje.

Styringsdokumentet; "Strategi for markedsrisiko" inneholder også bestemmelser om renterisiko i bankporteføljen, og setter rammer for denne.

Renteendring i markedet vil påvirke bankens rentemargin positivt ved stigende rente og negativt ved fallende rente. I en normal markedssituasjon vil renteendring likevel ikke påvirke rentemarginen i stor grad, ettersom banken i det alt vesentlige vil kunne foreta parallelle skift i rentenivået på innskudd og utlån.

Banken har ved utgangen av 2016 fastrentelån på 73,1 mill kr (62,5 mill kr). Det er noe renterisiko knyttet til bankens portefølje av fastrentelån.

Banken har p.t. ingen fastrenteinnskudd.

Styret anser renterisikoen i bankporteføljen som tilfredsstillende.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko kan defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon mot:

- Store enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder
- Sikkerheter med samme risikoegenskaper

Styret har i styringsdokumentet; "Strategi og policies for kredittvirksomheten" fastsatt mål for bankens konsentrasjonsrisiko.

Ved utløpet av 2016 hadde banken ett engasjement som betegnes som stort ut fra Finanstilsynets retningslinjer, dvs. overstiger 10% av bankens ansvarlige kapital.

Geografisk er den vesentligste delen av virksomheten til banken knyttet til Flekkefjord og omkringingommuner. Men en andel på 23,3 % (24,2 %) av låneporteføljen knyttet til utflyttere, kompenserer noe av denne risikoen. Flekkefjord har et differensiert næringsliv. I markedsområdet totalt sett er avhengigheten av enkeltstående bedrifter eller bransjer tilfredsstillende. Nytt veisystem mellom kommunene i regionen har også lagt til rette for felles arbeidsmarked.

Styret anser konsentrasjonsrisikoen som tilfredsstillende.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko kan defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Styret har utarbeidet styringsdokumentet; "Strategi og retningslinjer for likviditet".

Likviditet og funding er et sentralt område som vies stor oppmerksomhet både av styret og administrasjonen. Styret får hvert kvartal en likviditets- og fundingrapport til behandling.

Denne viser bl.a. utviklingen i bankens likviditet målt i likviditetsindikatorer og LCR-indeks.

I tillegg rapporteres utviklingen i bankens innskuddsdekning, oversikt antall store innskudd, likviditetsrammer, m.v.

Ved å overføre boliglån innenfor 75 % av verdi til Verd Boligkreditt AS har banken anledning til å frigjøre kapital og bedre likviditets-situasjonen. Det er klargjort lån for et betydelig beløp som kan overføres om nødvendig.

Banken har også en kommitert trekkrettighet i DNB på 100 mill kr som ikke var benyttet ved utgangen av året. I tillegg kommer pantsetting av obligasjoner i Norges Bank som gir tilgang til lån i Sentralbanken.

Banken er registrert på Nordic ABM som er en del av Oslo Børs ASA. Dette pålegger banken en del restriksjoner i forhold til informasjon til markedet, men gir fordeler ved at en del av de større investorene krever dette for å kjøpe bankens obligasjoner. Bankens gode soliditet har så langt gjort at det har vært lett å skaffe fremmed funding i markedet.

Styret følger nøye med på bankens likviditetssituasjon og anser likviditetsrisikoen som tilfredsstillende.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko kan defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjeeiere og myndigheter.

Flekkefjord Sparebank legger vekt på i alle sammenhenger å opptre på en slik måte at en ikke kommer i en situasjon som er med på å svekke bankens omdømme. Banken har egne etiske retningslinjer, og har over tid satset på kompetanse og kunnskapsdeling blant ansatte. Sammen med andre samarbeidsbanker er det gjennomført en opplæringsprosess i forbindelse med autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere - AFR. Banken distribuerer ikke strukturerte produkter. Det er utarbeidet interne retningslinjer for egenhandel av verdipapirer og antihvitvask.

Før nye produkter innføres gjøres det en risikovurdering og det gis nødvendig opplæring. For å redusere omdømmerisikoen ivaretas all kommunikasjon med media av adm. banksjef, eller den han bemyndiger.

Basel II/Basel III – ICAAP

Myndighetene har i etterkant av siste finanskrisen kommet med nye reguleringer for om mulig å unngå tilsvarende kriser i fremtiden. Nå sist som krav i henhold til Basel III-regelverket. Disse er todelt og stiller strengere krav både til kapitaldekning og likviditet. Flekkefjord Sparebank tilfredsstiller allerede de nye kravene til kapitaldekning og likviditet som er - eller er planlagt innført.

Flekkefjord Sparebank benytter standard-metoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko etter kapitaldeknings-direktivet i Basel II-regelverket. I tråd med disse reglene skal banken jevnlig foreta en årlig vurdering av bankens total kapitalbehov basert på den risikoprofil, samt styring og kontroll av risiko, som banken til enhver tid har. Dette kalles en ICAAP-prosess. Styret vedtok i møte 09.05.2016 årets ICAAP-dokument for risikoprofil og nødvendig kapitalbehov i henhold til Finanstilsynets regelverk. Offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravforskriften vedrørende Pilar III vil fremkomme på bankens nettside.

Etikk og hvitvasking

Etikk og tillit er viktige elementer i all virksomhet og i særdeleshet innen finans.

Styret er opptatt av, og legger stor vekt på, å ha en høy etisk standard internt og i dialogen med kundene. Banken har utarbeidet egne etiske retningslinjer. Disse gjennomgås av alle ansatte med jevne mellomrom. Retningslinjene blir også gjennomgått med nye medarbeidere ved oppstart.

For å forhindre hvitvasking og terrorfinansiering har banken utarbeidet egne retningslinjer. I den verden vi nå lever blir dette et stadig viktigere tema også for en mindre sparebank som oss. Styret og bankens ledelse har stort fokus på å forhindre at vi bidrar til å finansiere terror og kriminalitet.

Personale, likestilling og arbeidsmiljø

Flekkefjord Sparebank hadde 36 fast ansatte medarbeidere ved utgangen av 2016. Omregnet i årsverk utgjør dette ca 32,5. Dette er samme antallet som året før. I tillegg kommer vaktmester i hel stilling.

Banken har som mål å arbeide for full likestilling mellom kvinner og menn på alle plan. Fordeling kvinner og menn er på henholdsvis 68 % og 32 %.

Det stilles stadig strengere krav til ansattes kompetanse. Styret ønsker at banken skal fremstå som en profesjonell rådgiver med høy servicegrad. Ved nyrekruttering stilles det normalt krav om kompetanse på høyskolenivå. Styret ønsker at kompetanseheving av bankens medarbeidere skal stå sentralt. Dette skjer både ved intern- og ekstern opplæring. I 2016 er en ansatt i ferd med å gjennomgå AFR-opplæring. Fra før har banken 16 medarbeidere som har gjennomgått opplæringsprogrammet og har autorisasjon som Finansiell Rådgiver.

Vårt mål er å opprettholde et arbeidsmiljø som er i samsvar med lover og regler for helse, miljø og sikkerhet. Arbeidsmiljøet i banken vurderes som godt. Det ble ved årsskiftet 2015/2016 gjennomført en egen arbeidsmiljøundersøkelse som viste stor grad av tilfredshet blant bankens medarbeidere.

Banken har egen bedriftslegeordning og har inngått IA-avtale (inkluderende arbeidsliv). Sykefraværet, inkl. fravær for barns sykdom, var i 2016 på 1,9 %.

Det har ikke forekommet skader eller ulykker i 2016.

Flekkefjord Sparebank forurensar ikke det ytre miljø utover det som skjer indirekte ved kjøp og

bruk av reiser, energi, papir og andre forbruksgjenstander. Banken har ingen pålegg fra offentlige myndigheter som ikke er fulgt opp.

Gaveutdeling

Flekkefjord Sparebank avsetter hvert år en del av bankens overskudd til fordeling av gaver til allmennyttige formål. Banken har ikke aksjonærer eller egenkapitalbevisiere. Det har derfor alltid - i god sparebankfilosofi – vært naturlig å gi noe tilbake til lokalsamfunnet omkring oss. Styret setter stor pris på det engasjementet og den store dugnadsinnsatsen som skjer i nærmiljøet og ønsker å støtte opp og bidra til å skape trivsel og velvære.

Det ble i regnskapet for 2015 avsatt et beløp på 3,0 mill kr til fordeling i 2016. Av dette ble kr 537.500 fordelt på i alt 127 lag og foreninger til i hovedsak driftsstøtte. Resten av beløpet blir utdelt i løpet av året til jubileumsgaver og forskjellige prosjektgaver. Det annonseres to ganger årlig etter aktuelle prosjekter og det ble i 2016 utdelt 25 prosjektgaver på til sammen ca 1 mill kr.

I sommer sto nytt scenetak på Fisketorget i sentrum av byen ferdig til bruk. Dette blant annet som følge av en tidligere prosjektgave fra banken på kr 500.000. Dette viser at bankens gaver bidrar til økt trivsel i byrommet og kommer allmennheten til gode.

Flekkefjord kommune feirer i 2017 at det er 175 år siden kommunen oppnådde bystatus. Banken har i den anledning engasjert byens egen kunstner Christian Sunde til å lage en utsmykning i området foran byens nye kultursenter som ble innviet høsten 2016. Dette er en gave til en verdi av ca 2 mill kr. Det er bankens håp at det skal bli en gave til glede for alle som ferdes i dette flotte området. I regnskapet for 2016 avsettes det 5,5 mill kr fra årets driftsresultat til utdeling i 2017.

Sponsoravtaler og bidrag

Som lokalbank er Flekkefjord Sparebank opptatt av å være en støttespiller og bidragsyter overfor lokalmiljøet. I tillegg til gaveutdeling er sponning blitt en naturlig del av bankens virksomhet. I motsetning til ved gaver krever banken ved sponning å få noe tilbake i form av profilering av forskjellig slag.

I 2016 har banken ytt ca 2,0 mill kr til sponning av lag og foreninger samt annen støtte. Det legges stor vekt på at bidragene skal dekke ulike aktiviteter og skape engasjement og trivsel i bankens markedsområde.

Banken bidrar også til næringsutvikling i vårt lokalmiljø. Bl.a. er vi en stor bidragsyter til Smaaby-prosjektet "Vilje til vekst" som er et samarbeid mellom Flekkefjord kommune og lokalt næringsliv. Formål med prosjektet er å sette fokus på Flekkefjord og skape aktiviteter i byen til glede for både handlende og byens innbyggere forøvrig. Prosjektet gikk etter 6 år over i permanent drift. Banken har på nytt inngått avtale om å være støttespiller for selskapet i tre nye år.

Det utarbeides en egen redegjørelse for bankens samfunnsansvar som offentliggjøres i forbindelse med årsrapporten.

Utsiktene for 2017

Flekkefjord Sparebank har som mål å opprettholde sin store markedsandel i Flekkefjord. I tillegg er det et mål å vokse videre i den øvrige del av Listerregionen, samt østre del av Rogaland. God service, hurtige beslutninger og kvalitet i arbeidet vektlegges som sentralt i bankens kundebehandling.

Også i 2017 ønsker styret at banken skal være en aktiv medspiller for utvikling og nyetablering i regionen. Å bidra til å skape nye arbeidsplasser er et prioritert mål. Flekkefjord Sparebank er utenom Siva og Vest-Agder Fylkeskommune, den største eieren i Lister Nyskaping som er Listerregionenes eget næringssselskap for vekst og utvikling.

I forbindelse med etableringen av nye kontor i regionen har banken forsterket bemanningen innenfor bedriftsmarked.

Selv om det pr i dag ikke er noe som tyder på at det lokale næringslivet vil bli rammet spesielt hardt av nedturen vi nå ser i norsk økonomi, må en være forberedt på at noen bedrifter kan møte utfordringer fremover.

Konkurransen om kundene er sterk og medfører fortsatt press mot bankens rentemargin. Styret vil fortsatt prioritere konkurransedyktige betingelser, forsøke å øke andre inntekter, samt en fortsatt kostnadseffektiv drift.

Innskudd og likviditet er to andre områder som styret vil ha fokus på også i året som kommer.

Takk

Styret vil takke bankens kunder, forretningsforbindelser og tillitsvalgte for godt samarbeid. En særlig takk til alle medarbeidere for flott innsats og godt samarbeid i året som er gått.

Flekkefjord, 31.desember 2016
26. januar 2017

I styret for Flekkefjord Sparebank;

Arne Ingebrethsen
Styreleder

Jan Sigbjørnsen
Nestleder

Hilde Marie Kjellesvig

Inger Marethe Egeland

Odd Erik Skogestad

RESULTATREGNSKAP PR. 31.12.2016

(alle tall i hele 1000 kr)

	<u>Note:</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Renteinntekter og lignende inntekter:			
Renter og lign.innt. av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner.....		1.644	2.328
Renter og lign.innt. av utlån til og fordringer på kunder.....		149.455	170.801
Renter og lignende inntekter av sertifikater, Obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer.....		7.099	8.182
Andre renteinntekter o.l. inntekter		5	0
Sum renteinntekter og lignende inntekter.....		158.203	181.311
Rentekostnader og lignende kostnader:			
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner.....		379	545
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder.....		43.168	68.186
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		24.691	26.833
Andre rentekostnader og lignende kostnader.....		2.926	2.716
Sum rentekostnader og lignende kostnader.....		71.164	98.280
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter.....		87.038	83.031
Utbytte og andre innt. av verdipapirer med var. avkastning:			
Inntekter av aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning.....		6.824	3.482
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper.....	6	82	447
Inntekter av eierinteresser i konsernselskap.....	6	95	221
Sum utbytte og andre inntekter av verdip. med variabel avkastning.....		7.001	4.150
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester:			
Garantiprovisjon.....		692	844
Andre gebyrer og provisjonsinntekter.....	17,18	15.800	15.116
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester.....		16.492	15.960
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester:			
Andre gebyrer og provisjonskostnader.....		4.215	3.431
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester.....		4.215	3.431
Netto verdiendring og gevinst/tap av valuta og verdipapirer o.m.:			
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer.....	7	2.826	-4.572
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med var. avkastning.....		346	-175
Netto verdiendring og gevinst-/tap på valuta og finansielle derivater.....	4	856	1.093
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og verdipapirer.....		4.028	-3.654
Andre driftsinntekter:			
Driftsinntekter faste eiendommer.....		134	192
Andre driftsinntekter.....		0	0
Sum andre driftsinntekter.....		134	192
Netto andre driftsinntekter		23.440	13.217
Sum driftsinntekter		110.478	96.248
Lønn og generell administrasjonskostnader:			
Lønn m.v.			
Lønn.....	13	19.406	18.298
Pensjoner.....	15	-12.559	2.457
Sosiale kostnader.....		4.389	4.199
Sum lønn m.v.....		11.236	24.953
Administrasjonskostnader.....		15.606	17.079
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader.....		26.842	42.032
Avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og im. eiendeler:			
Ordinære avskrivninger.....	9	3.118	2.966
Sum avskrivninger m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler....		3.118	2.966

Andre driftskostnader:			
Driftskostnader faste eiendommer.....		1.347	1.067
Andre driftskostnader.....		5.009	6.229
Sum andre driftskostnader.....		6.356	7.296
Sum driftskostnader		36.316	52.294
Driftsresultat før tap		74.162	43.954
Tap på utlån, garantier m.v.:			
Tap på utlån.....	2	1.830	4.422
Tap på garantier.....	2	0	0
Kredittap på sertifikater, obl. og andre rentebærende verdipapirer.....		0	0
Sum tap på utlån, garantier m.v.		1.830	4.422
Nedskr. og gevinst/tap på verdipapirer som holdes på lang sikt:			
Nedskrivninger.....		-300	-2.196
Gevinst/tap.....		728	0
Sum nedskrivninger og gevinst/tap på verdipapirer.....		428	-2.196
Resultat av ordinær drift før skatt.....		72.760	37.335
Skatt på ordinært resultat:			
Skatt på ordinært resultat.....	10	16.321	12.261
Sum skatt på ordinært resultat.....		16.321	12.261
Resultat av ordinær drift etter skatt / Res. regnskapsåret.....		56.439	25.075
Overføringer:			
Overført fra gavefond	20	0	0
Sum overføringer		0	0
Disponeringer:			
Overført til sparebankens fond.....	20	50.939	22.075
Gaver.....	20	5.500	3.000
Sum disponeringer.....		56.439	25.075
Gjennomsnittlig forvaltning.....		6.078.365	5.791.789

BALANSE PR. 31.12.2016

(alle tall i hele 1000 kr)

Eiendeler:	Note:	31.12.2016	31.12.2015
Kontanter og fordringer på sentralbanker:			
Kontanter og fordringer på sentralbanker.....	4	76.101	75.445
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker.....		76.101	75.445
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner:			
Utlån til og fordringer på kredittinst. uten avtalt løpetid/opsigelse.....		122.719	53.613
Utlån til og fordringer på kredittinst. med avtalt løpetid/opsigelse.....		13.600	13.600
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner.....		136.319	67.213
Utlån til og fordringer på kunder:			
Kasse-/drifts- og brukskreditter.....		1.102.184	1.166.756
Byggelån.....		97.321	70.530
Nedbetalingslån.....		4.316.191	4.180.033
Andre utlån.....		0	0
Sum utlån før spesifiserte og uspesifiserte tapsavsetninger.....	2	5.515.695	5.417.318
- Nedskrivninger på individuelle utlån.....	2	-11.378	-11.983
- Nedskrivninger på grupper av utlån.....	2	-16.500	-16.500
Sum netto utlån og fordringer på kunder.....		5.487.817	5.388.835
Overtatte eiendeler			
Overtatte eiendeler	2	0	200
Sum overtatte eiendeler		0	200
Sertifikater, obl. og andre rentebærende verdipapirer:			
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige.....	8	39.881	39.852
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre.....	8	359.229	386.577
Sum sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer.....		399.109	426.429
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning:			
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis.....	6	71.271	50.520
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning.....		71.271	50.520
Eierinteresser i tilknyttede selskaper:			
Eierinteresser i tilknyttede selskaper.....	6	2.357	2.275
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper.....		2.357	2.275
Eierinteresser i konsernselskaper:			
Eierinteresser i andre konsernselskaper.....	6	269	395
Sum eierinteresser i konsernselskaper.....		269	395
Immaterielle eiendeler:			
Utsatt skattefordel.....	10	1.672	6.574
Andre immaterielle eiendeler.....	9	2.804	4.330
Sum immaterielle eiendeler.....		4.476	10.903
Varige driftsmidler:			
Maskiner, inventar og transportmidler.....	9	1.895	1.688
Bygninger og andre faste eiendommer.....	9	5.665	5.921
Andre varige driftsmidler	9	1.370	1.491
Sum varige driftsmidler.....		8.930	9.099
Andre eiendeler:			
Andre eiendeler.....		95	33
Sum andre eiendeler.....		95	33
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostn. og opptjente inntekter:			
Opptjente ikke mottatte inntekter.....		7.700	8.022
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser.....	15	0	0
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader.....		0	0
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostn. og opptjente inntekter.....		7.700	8.022
SUM EIENDELER		6.194.443	6.039.370

GJELD OG EGENKAPITAL:**GJELD:****Gjeld til kredittinstitusjoner:**

Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner u/ avtalt løpetid/opsigelse.....	16	0	0
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner m/ avtalt løpetid/opsigelse.....	16	8.500	10.000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner.....		8.500	10.000

Innskudd fra og gjeld til kunder:

Innskudd fra og gjeld til kunder u/ avtalt oppsigelse.....	16	2.967.030	2.866.080
Innskudd fra og gjeld til kunder m/ avtalt oppsigelse.....	16	1.034.831	989.950
Sum innskudd fra og gjeld til kunder.....	5	4.001.861	3.856.030

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak	16	0	99.988
Obligasjonsgjeld	16	1.444.427	1.369.190
Sim gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		1.444.427	1.469.178

Annen gjeld:

Annen gjeld (inkl. påløpt ikke ilignet betalbar skatt).....	16	26.093	26.152
Sum annen gjeld.....		26.093	26.152

Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter:

Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter.....		8.521	6.487
Sum påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter.....		8.521	6.487

Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser:

Pensjonsforpliktelser.....	15	190	16.916
Utsatt skatt.....	10	0	343
Spesifiserte avsetninger på garantiansvar.....	2	0	0
Uspesifiserte avsetninger på garantiansvar.....	2	0	0
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser.....		0	0
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser.....		190	17.259

SUM GJELD.....		5.489.591	5.385.107
----------------	--	-----------	-----------

EGENKAPITAL:**Opptjent egenkapital:**

Sparebankens fond.....	20	699.852	649.263
Gavefond.....	20	5.000	5.000

SUM EGENKAPITAL.....		704.852	654.263
----------------------	--	---------	---------

SUM GJELD OG EGENKAPITAL.....		6.194.443	6.039.370
-------------------------------	--	-----------	-----------

POSTER UTENOM BALANSEN:**Betingede forpliktelser:**

Garantiansvar overfor Sparebankenes Sikringsfond.....	11	0	0
Garantiansvar.....	11	40.654	58.979
Pantstillelser.....	12	285.000	314.686
Forpliktelser.....	2	685.696	653.209

Flekkefjord, 31.12.2016 / 26.01.2017

Arne Ingebrethsen
styreleder

Hilde Marie Kjellesvig

Inger Marethe Egeland

Jan Sigbjørnsen
nestleder

Odd Erik Skogestad

Jan Kåre Eie
adm. banksjef

KONTANTSTRØMOPPSTILLING 2016

Oppstillingen er gjort etter det som kan betegnes som ”den indirekte metoden”

(alle tall i hele 1000 kroner)

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Resultat før skattekostnad	72.760	37.335
Periodens betalte skatt	-11.264	-13.713
Tap(+) /gevinst (-) ved salg av anleggsmidler	0	0
Ordinære avskrivninger	3.118	2.966
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalt i pensjonsordninger	-17.194	-1.636
Endring i utlån til kunder før individuelle og gruppevise tapsnedskrivninger	0	0
Endring tapsavsetning	-605	2.052
Gevinst/tap ved salg/nedskrivning verdipapirer m.m.	-774	2.371
Innarbeidet resultat datterselskap etter egenkapitalmetoden	44	-668
Gaver og/eller overført gavefond	-5.500	-3.000
Tilført fra årets drift	40.585	25.708
Endring i annen gjeld og påløpte kostnader	1.593	-2.580
Endring i andre eiendeler og opptjente inntekter	262	1.452
Endring i utlån til kunder før individuelle og gruppevise nedskrivninger	-98.377	-615.355
Endring utlån til kredittinstitusjoner	-69.106	16.419
Endring kortsiktige verdipapir	27.320	-42.967
Endring innskudd fra og gjeld til kunder	145.830	194.232
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter (A)	48.107	-423.091
Investering, påkostning bygg	-449	-425
Investeringer i andre varige driftsmidler	-915	-1.450
Investeringer i immaterielle eiendeler	-59	-641
Innbetaling vedrørende overtatte eiendeler	200	0
Innbetalinger ved salg av driftsmidler	0	0
Investering i datterselskap og tilknyttet selskap	0	0
Investering i aksjer og andeler i andre foretak	-21.432	-2.663
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	1.456	31.093
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-21.199	25.914
Endring gjeld til kredittinstitusjoner	-1.500	-995
Endring verdipapirgjeld	-24.751	369.704
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	-26.251	368.709
Sum endring likvider (A+B+C)	656	-28.468
Likviditetsbeholdning 1.1	75.445	103.913
Likviditetsbeholdning pr 31.12	76.101	75.445

TILLEGGSOPPLYSNINGER GITT SOM NOTER

Note 1. Regnskapsprinsipper

Generelle prinsipper

Bankens årsoppgjør er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapslov, forskrift om årsregnskap for banker, øvrige lover og bestemmelser og god regnskapsskikk for øvrig.

Det er under den enkelte note redegjort for de benyttede regnskapsprinsipper.

Alle tall er oppgitt i 1000 kr så sant det spesifikt ikke er angitt noe annet.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i balansen. Opptjente ikke betalte inntekter inntektsføres og føres opp som et tilgodehavende i balansen. Etableringsgebyr er av en slik størrelse at de ikke overstiger kostnaden forbundet med etablering av lån/kreditt.

Regnskapsmessig behandling av aksjer i konsern- og datterselskap

Banken eier aksjer i selskap av et omfang som gjør at banken har både tilknyttet selskap og datterselskap. Tilknyttet selskap og datterselskap er innarbeidet i regnskapet etter egenkapitalmetoden. Konsernregnskap utarbeides ikke. Et konsernregnskap antas ikke å ville gi regnskapets lesere økt informasjonsverdi pga de små tall datterselskapet representerer. Sett i forhold til balansesum, omsetning, egenkapital og resultat vil et eventuelt konsernregnskap påvirkes i helt ubetydelig grad. Utarbeidelse av konsernregnskap vil i slike tilfeller heller redusere enn øke informasjonsverdien.

Sikringsvurdering

Banken har ikke foretatt sikringsforretninger. Dersom slik forretning eventuelt foretas, vurderes denne i sammenheng med underliggende objekt.

Finansielle derivater

Banken har p.t. ikke finansielle derivater. Jfr. note 5.

Leasing og factoring

Banken har ingen inngåtte leasing- eller factoringavtaler.

Offentliggjøring av annen informasjon i henhold til kapitaldekningsforskriften

I henhold til forskrift om kapitalkrav for banker, mv. (kapitalkravsforskriften) § 45-1 skal banken offentliggjøre utvidet informasjon rundt risikostyring og kapitaldekning minst en gang årlig. Informasjonen kan gis i bankens årsrapport, eller som et eget dokument som offentliggjøres på internetsider samtidig med årsrapporten. Banken har valgt å offentliggjøre informasjonen i et eget dokument benevnt Basel II Pilar III. I en viss grad er det sammenfallende informasjon som i notene.

Pensjoner

Banken har innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte.

Pensjonspremien kostnadsføres når den påløper.

Videre har banken usikrede pensjonsforpliktelser i form av medlemskap i AFP-ordning. Denne er ikke balanseført.

Note 2. Tap og tapsnedskrivninger

Begrepet engasjement defineres som garantier, kausjonsansvar, bevilgede rammekreditter og nedbetalingslån innbefattet opptjente, men ikke betalte renter, gebyrer og provisjoner.

Vurdering og verdsettelse av engasjement

Banken har utarbeidet interne rutiner for vurdering av engasjementer etter retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Tapsnedskrivninger blir gjennomført når det antas at debitor ikke vil være i stand til å innfri sine forpliktelser og hvor pant og annen sikkerhet ikke vil dekke lånet ved en realisasjon. Videre tar man hensyn til kundens generelle økonomiske situasjon. Banken har risikoklassifisert alle kunder. Det henvises til note 3c angående risikoklasser.

Prinsipper for vurdering av misligholdte engasjement

Et engasjement blir vurdert som misligholdt dersom låntakeren ikke kan betale forfalte terminer, eller overtrekk ikke er inndekket innen 90 dager. Låntakerens tilbakebetalingsevne og sikkerhet avgjør hvorvidt et tap må påregnes. Dersom tap beregnes eller konstateres blir det vurdert om man skal stoppe inntektsføring av rente i bankens regnskap, helt eller delvis. Tapsavsetninger bokføres etter gjeldende utlånsforskrift.

Prinsipper for vurdering av engasjement som ikke er misligholdt

Banken foretar hvert kvartal en vurdering av utlåns- og garantiporteføljen. Faktorer som påvirker tapsvurderingen er; Betalingsevne, regnskap/økonomi, markedsførhold, sikkerheter etc. Dersom denne gjennomgang viser at tap kan påregnes, bokføres tapsnedskrivninger i bankens regnskap i samsvar med Finanstilsynets forskrift.

Overtatte eiendeler

Eiendeler som overtas som følge av misligholdte engasjementer, verdsettes ved overtagelsen til virkelig verdi. Slike eiendeler klassifiseres i balansen etter sin art. Etterfølgende verdivurdering og klassifisering av resultateffekter følger prinsippene for den aktuelle balanseposten.

Konstaterte tap

Tap på et engasjement som er konstatert ved konkurs, ved stadfestet akkord, ved utleggsforretning som ikke har ført frem, ved rettskraftig dom, eller for øvrig ved at institusjonen har gitt avkall på engasjementet eller del av dette, eller at engasjementet vurderes som tapt av banken.

Individuelle tapsnedskrivninger

Avsetning til dekning av påregnelige tap på engasjementer som på balansedagen er identifisert som tapsutsatte.

Gruppenedskrivninger

Nedskrivning til dekning av tap som på grunn av forhold som foreligger på balansedagen, må påregnes å inntreffe på engasjementer som ikke er identifisert og vurdert etter regler om individuelle tapsnedskrivninger.

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og lånetype. Sikkerheter kan være i form av fysisk sikkerhet, garantier, kontantdepot eller avtale om motregning osv. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, eksempelvis bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Det tas videre hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, for eksempel konsesjonsbetingelser eller servitutter.

Bokført virkelig verdi av utlån til kunder

Markedspriser benyttes ved prising av utlån til kredittinstitusjoner og kunder. Banken har et ubetydelig utlånsbeløp med fast rente i sin portefølje. Virkelig verdi av utlån tilsvarer derfor porteføljens bokførte verdi. Verdien av nedskrevne engasjementer fastsettes ved neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer.

Note 2a. Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko

Eksponering ¹⁾	2016	2015
Bokført verdi lån før tapsnedskrivninger	5.515.695	5.417.318
Bokført verdi garantier før tapsnedskrivninger	40.654	58.979
Ikke opptrukne kredittrammer	<u>685.696</u>	<u>653.209</u>
Maksimal eksponering	6.242.045	6.129.506

1) Det er ikke tatt hensyn til foretatte tapsnedskrivninger ved beregningen.

Banken har i tillegg overført lån og kreditter til Verd Boligkreditt for 800,6 mill kr pr 31.12.2016. Tilsvarende tall ved forrige årsskifte var 361,5 mill kr. Utviklingen i bankens utlån må sees i sammenheng med endring i lån tilført Verd BK. Banken har ingen garantiforpliktelser knyttet til lånene som er overført til Verd Boligkreditt.

Note 2b. Individuelle- og gruppevis nedskrivninger utlån og garantier

	Individuelle nedskrivninger utlån		Gruppe-nedskrivninger utlån	
	2016	2015	2016	2015
Tapsavsetning 01.01.	11.983	13.032	16.500	13.400
- Konstaterte tap i perioden	1.803	1.605	0	0
+ Økte avsetninger i perioden	1.087	1.075	0	0
+ Nye avsetninger i perioden	1.181	883	0	3.600
+ Periodens endring i amortiseringer	-640	-162	0	0
- Tilbakeført i perioden	<u>430</u>	<u>1.240</u>	<u>0</u>	<u>500</u>
= Tapsavsetning 31.12.	11.378	<u>11.983</u>	<u>16.500</u>	<u>16.500</u>
I prosent av samlede utlån	<u>0,21 %</u>	<u>0,22 %</u>	<u>0,30 %</u>	<u>0,30 %</u>

Tapsnedskrivninger fordelt på sektor/næring

Næring	2016			2015		
	Utlån	Mislighold	Tapsutsatt	Utlån	Mislighold	Tapsutsatt
Primærnæringer	0	0	0	286	0	286
Industri	987	0	987	1.181	0	1.180
Bygg og anleggsvirksomhet	526	329	197	333	858	0
Varehandel/overnatting/servering	193	0	193	206	267	0
Transport	0	0	0	0	0	0
Informasjon og kommunikasjon	0	0	0	0	0	0
Eiendom	8.071	822	7.249	7.079	14.751	0
Tjenesteytende næringer ellers	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.753</u>	<u>1.751</u>	<u>2</u>
Personmarked	<u>1.600</u>	<u>285</u>	<u>1.315</u>	<u>1.145</u>	<u>224</u>	<u>921</u>
Sum	<u>11.377</u>	<u>1.436</u>	<u>9.941</u>	<u>11.983</u>	<u>17.851</u>	<u>2.389</u>

Banken har i tillegg gruppenedskrivninger utlån på 16,5 mill. kr (jfr. ovenfor). Disse er avsatt for å fange opp en generell ikke avdekket risiko i utlånsmassen ved årsskiftet, og er ikke fordelt etter sektor / næring.

Note 2c. Tap (gevinst) på utlån og garantier i resultatregnskapet

Tapskostnad	2016	2015
Endring individuelle nedskrivninger	35	-887
Endring amortisering individuelle nedskrivninger	133	691
Endring i gruppevis nedskrivninger	0	3100
+ Konstaterte tap i året	1.981	1.639
- Inngått på tidligere konstaterte tap	<u>319</u>	<u>121</u>
= Tap på utlån/garantier i resultatregnskapet	<u>1.830</u>	<u>4.422</u>

Konstaterte tap	2016	2015
Tidligere individuelle tapsnedskrivninger	1.803	1.605
Tidligere gruppevis tapsnedskrivninger	<u>178</u>	<u>34</u>
Sum konstaterte tap	<u>1.981</u>	<u>1.639</u>

Note 2d. Mislighold

Misligholdte engasjementer	2016	2015	2014	2013	2012
Brutto misligholdte engasjementer	5.015	15.327	14.706	2.501	2.745
- Individuelle tapsnedskrivninger	<u>1.314</u>	<u>561</u>	<u>4.103</u>	<u>1.711</u>	<u>1.344</u>
Netto misligholdte engasjementer	<u>3.701</u>	<u>14.766</u>	<u>10.603</u>	<u>790</u>	<u>1.401</u>

Ikke misligholdte engasjementer	2016	2015	2014	2013	2012
Øvrige engasjementer m/avsetning	20.792	24.743	17.387	22.764	13.191
- Individuelle tapsnedskrivninger	<u>10.064</u>	<u>11.422</u>	<u>8.929</u>	<u>8.883</u>	<u>5.795</u>
Nto. øvrige engasjement m/avsetning	<u>10.728</u>	<u>13.321</u>	<u>8.458</u>	<u>13.881</u>	<u>7.396</u>

Note 2e. Forfalte utlån uten nedskrivninger

Tabellen viser forfalte beløp (over 30 dager) på utlån og overtrekk på kreditter/innskudd fordelt på antall dager etter forfall. Forfalte lån hvor det er foretatt nedskrivning er ikke inkludert i tabellen.

Forfalt/Overtrukket i antall dager	2016	2015
Forfalte engasjement 1-3 mnd.	14.587	10.159
Forfalte engasjement 3-6 mnd.	80	6.820
Forfalte engasjement 6-12 mnd.	0	5.721
Forfalte engasjement over 12 mnd.	<u>129</u>	<u>1.703</u>
Sum forfalte engasjement	<u>14.796</u>	<u>24.403</u>

Note 2f. Resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap

	2016	2015
Resultatførte renter	20	28

Note 2g. Overtatte eiendeler:

	2016	2015
Overtatt eiendom for videresalg	0	200

Note 3. Utlån og garantier fordelt på sektor/næring, geografisk område og risikoklasse

Med bevilgning menes potensiell eksponering eller innvilget ramme.

Note 3a. Utlån og garantier fordelt på sektor/næring

Utlån fordelt på sektor/næring	2016		2015	
	Utlån	Bevilgn.	Utlån	Bevilgn.
Primærnæringer	108.280	117.468	99.241	108.920
Industri	96.789	163.588	145.933	163.958
Bygg og anleggsvirksomhet	119.608	144.092	98.381	116.162
Varehandel og overnatting/servering	83.274	106.786	70.305	91.566
Transport	51.054	57.677	49.901	55.441
Informasjon og kommunikasjon	10.515	11.568	10.163	11.067
Eiendom	476.561	499.675	429.499	464.709
Tjenesteytende næringer ellers	177.180	196.276	181.571	200.301
Sum næring	1.123.261	1.297.130	1.084.994	1.212.124
Personmarked	4.392.434	4.893.179	4.332.324	4.853.891
Sum utlån totalt	5.515.695	6.190.309	5.417.318	6.066.015
Netto forpliktelse utlån	674.614		648.697	

Garantier fordelt på sektor/næring	2016		2015	
	Garantier	Potensiell	Garantier	Potensiell
Primærnæringer	217	217	217	217
Industri	2.875	3.376	5.759	6.830
Bygg og anleggsvirksomhet	8.125	17.024	18.297	21.738
Varehandel og overnatting/servering	2.973	2.973	4.180	4.181

Garantier fordelt på sektor/næring	2016		2015	
	Garantier	Potensiell	Garantier	Potensiell
Transport	7.461	7.461	10.349	10.349
Informasjon og kommunikasjon	0	0	0	0
Eiendom	10.002	11.685	10.579	10.579
Tjenesteytende næringer ellers	344	344	353	353
Sum næring	31.997	43.080	49.734	54.247
Personmarked	8.657	8.657	9.245	9.245
Sum garantier totalt	40.654	51.737	58.979	63.492
Netto forpliktelse garantier	11.082		4.513	

Note 3b. Utlån og garantier fordelt på geografiske områder:

Kommune	2016		2015	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Flekkefjord m/nabokommuner	4.231.391	39.581	4.106.088	57.906
Øvrige kommuner	<u>1.284.304</u>	<u>1.073</u>	<u>1.311.230</u>	<u>1.073</u>
Sum	<u>5.515.695</u>	<u>40.654</u>	<u>5.417.318</u>	<u>58.979</u>

Inntekter av bankens utlån og garantier avviker ikke ut fra kundens bosted. Banken anser ikke at det er vesentlig ulik risiko knyttet til forskjellige geografiske områder.

Note 3c. Utlån og garantier fordelt etter risikoklasser

Banken risikoklassifiserer alle kunder ved hjelp av en scoremodell. Noen kunder vil likevel fremstå som uklassifisert, bla. nye kunder.

Risikoklasser	Utlån	Garantier	Bevilgn. *)	Spes. tap
Lav risiko	4.039.947	25.286	4.579.144	0
Normal risiko	900.730	14.323	998.250	0
Høy risiko	281.673	1.045	290.328	11.378
Uklassifisert	<u>293.345</u>	<u>0</u>	<u>311.505</u>	<u>0</u>
Sum	<u>5.515.695</u>	<u>40.654</u>	<u>6.179.227</u>	<u>11.378</u>

*) Med bevilgning menes potensiell eksponering eller innvilget ramme.

Oversikten viser at risikobildet er tilnærmet det samme som ved forrige årsskifte.

Prising av næringslivsengasjementene er i bankens prisliste direkte knyttet til den klassifisering som foretas. For personkunder er prisingen fullt ut knyttet til den sikkerhet som tilbys og som er lagt til grunn i den klassifiseringsmatrisen som er vist ovenfor.

Banken forventer at nivået for fremtidige tap ikke skal overstige i gjennomsnitt 0,2 % av brutto utlån sett over en 3-års periode. Til grunn for denne vurdering er lagt nåværende risikoklassifisering som vist ovenfor. I tillegg kommer de erfaringer en har ved størrelsen på konstaterte tap de senere år. Vurderingen er i tillegg basert på nåværende kunde- og utlåns sammensetning. Forventede tap kan i all hovedsak relateres til de engasjementer som er klassifisert i gruppen "høy risiko" som også er de lån som gjennom bankens prissystem gir de høyeste renteinntektene.

Note 4. Eiendeler i utenlandsk valuta - valutarisiko

Eiendeler i utenlandsk valuta består av bankens kontantbeholdning som ved årsskiftet var på 1,1 mill. kr. Beholdningen er omregnet til NOK etter offisielle midtkurser pr 31.12.2016, og ligger innenfor den av styret fastsatte grense for beholdningens størrelse.

Banken har dessuten lånegarantier i utenlandsk valuta. Disse er omregnet til NOK og inngår i oversikten i note 11. I bankens sikkerhet for disse garantiene er det tatt hensyn til mulige svingninger i valutakursen. Bankens valutarisiko er som følge av det som er nevnt ovenfor meget begrenset.

Det er i året resultatført en valutagevinst på 0,9 mill. kr knyttet til agio.

Note 5. Restløpetid og renteendringstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter
Likviditetsrisiko

Risikoen for at banken ikke kan gjøre opp for sine forpliktelser rettidig ansees som liten.

Innskuddene står for 72,6 % av brutto utlån i balansen, mot 71,2 % forrige årsskifte. I tillegg har banken en stor egenkapital som delvis er plassert i lett omsettelige verdipapirer.

For å få tilgang til trekkrettigheter i Norges Bank må det stilles pant i verdipapirer, jfr. note 12. Vår trekkrettighet utgjør pr 31.12. i alt ca. 272 mill. kr. Ved årsskiftet var ingenting av denne utnyttet.

Normalt benyttes denne lite og fungerer som en likviditetsreserve for banken.

I tillegg har vi kommiterte og ukommiterte trekkrettigheter og låneadgang i DNB som ikke er trukket på pr årsskiftet.

Banken har klargjort lån for overføring til Verd Boligkreditt AS på ca. 1.246 mill. kr. Disse lånene kan om nødvendig raskt overføres til Verd og skaffe banken nødvendig likviditet. Tilsvarende har banken en indirekte likviditetsrisiko knyttet til lån overført til Verd dersom selskapet får problemer med å funde seg.

Restløpetid på eiendels- og gjeldsposter

Eiendeler	Sum	<1 m	1-3 m	3-12 m	1-5 år	>5 år	Uten
Kontanter og fordr. sentralbanker	76.101	76.101	0	0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittins.	136.319	42.233	0	0	94.086	0	0
Utlån til og fordringer på kunder	5.487.817	18.703	38.936	167.988	834.633	3.255.712	1.171.845
Obligasjoner og sertifikater	399.109	0	0	58.879	325.245	14.985	0
Øvrige eiendeler m/u restløpetid	95.097	7.700	0	0	1.672	0	85.725
Sum eiendeler	6.194.443	144.737	38.936	226.867	1.255.636	3.270.697	1.257.570

Gjeld og EK	Sum	<1 m	1-3 m	3-12 m	1-5 år	>5 år	Uten
Gjeld til kredittinstitusjoner	8.500	1.000	0	0	7.500	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	4.001.861	3.890.458	111.403	0	0	0	0
Verdipapirgjeld	1.444.427	0	169.983	173.949	1.100.495	0	0
Øvrig gjeld m/u restbeløp	34.803	4.819	5.252	5.252	0	0	19.480
Egenkapital	704.852	0	0	0	0	0	704.852
Sum gjeld og egenkapital	6.194.443	3.896.277	286.638	179.201	1.107.995	0	724.332

Netto likviditetseksposering	0	-3751.540	-247.702	47.666	147.641	3.270.697	533.238
-------------------------------------	----------	------------------	-----------------	---------------	----------------	------------------	----------------

Renterisiko

Sannsynlig tidspunkt for renteforandring er de oppgitte intervaller for innskudd i andre finansinstitusjoner og lån og innskudd fra Norges Bank.

Banken tilbyr p.t. ikke fast rente for innskudd, og har kun et ubetydelig beløp på utlån med fast rente. Sannsynlig tidspunkt for renteendring vil kun begrenses av normal varslings tid.

Som følge av dette vil bankens renterisiko på innlån- og utlånsvirksomheten være begrenset til eventuell forskjell i varslingsperioder.

Lån og innskudd med Nibor-rente benyttes i en viss grad. Det er noe renterisiko knyttet til om renten på disse utvikler seg i takt med øvrige renter i markedet og styringsrenten til Norges Bank. Banken har i tillegg en renterisiko knyttet til beholdningen av sertifikater og obligasjoner. Denne måles jevnlig og rapporteres til bankens styre. Ved årsskiftet var rentefølsomheten ved 1 % renteendring ca. 0,57 mill. kr. Sett i forhold til bankens soliditet anses nåværende risiko akseptabel. Beholdningens durasjon var på samme tidspunkt på 0,14.

Rentebindingstid på eiendels- og gjeldsposter

Eiendeler	Sum	<1 m	1-3 m	3-12 m	1-5 år	>5 år	Uten
Kontanter og fordr. sentralbanker	76.101	76.101	0	0	0	0	0
Utlån til og fordringer kredittinst.	136.319	0	94.086	0	0	0	42.233
Utlån til og fordringer på kunder	5.487.817	4.242.852	5.899	19.433	47.788	0	1.171.845
Obligasjoner og sertifikater	399.109	120.036	279.073	0	0	0	0
Øvrige eiendeler m/u restløpetid	95.097	0	0	0	0	0	95.097
Sum eiendeler	6.194.443	4.438.989	379.058	19.433	47.788	0	1.309.175

Gjeld og EK	Sum	<1 m	1-3 m	3-12 m	1-5 år	>5 år	Uten
Gjeld til kredittinstitusjoner	8.500	1.000	7.500	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder ¹⁾	4.001.861	3.890.458	111.403	0	0	0	0
Verdipapirgjeld	1.444.427	449.000	995.427	0	0	0	0
Øvrig gjeld m/u restbeløp	34.803	0	0	0	0	0	34.803
Egenkapital	704.852	0	0	0	0	0	704.852
Sum gjeld og egenkapital	6.194.443	4.340.458	1.114.330	0	0	0	739.655

Netto likviditetseksponering	0	98.531	-735.272	19.433	47.788	0	569.520
-------------------------------------	----------	---------------	-----------------	---------------	---------------	----------	----------------

Finansielle derivater

Banken har p.t. ingen finansielle derivater.

Valutarisiko

Banken har minimalt med valutarisiko. Jfr. note 4.

Note 6. Aksjer

Note 6a. Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning

Banken har ikke handelsportefølje. Aksjer er ført delvis som omløpsmidler og anleggsmidler. Investeringene er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Ved uvesentlige avvik foretas det ikke endringer i forbindelse med årsavslutningen. Virkelig verdi (markedsverdi) er benyttet der slik foreligger. Anskaffelseskost tilsvarer bokført verdi.

Aksjer og andeler kortsiktig plassert

Selskapets navn	Org.nr.	Eierandel	Antall	Bokført verdi	Virkelig verdi
<u>Børsnoterte:</u>					
DNB ASA	981 276 957	0,01 %	146.666	3.711	18.832
Sparebanken Vest (EK-bevis)	832 554 332	0,26 %	152.826	5.642	7.397
Sandnes Sparebank (EK-bevis)	815 691 161	0,06 %	13.606	547	548
Sparebanken Sør (EK-bevis)	937 894 538	0,33 %	52.140	4.053	4.758
<u>Fondsandeler:</u>					
DNB Global	971 582 774		259	75	1.044
DNB Health Care	981 945 298		4.081	499	1.002
SKAGEN Tellus	990 009 651		32.234	3.388	3.755
Sum børsnoterte og fondsandeler				17.915	37.336

Aksjer og andeler langsiktig plassert

Selskapets navn	Org.nr.	Eierandel	Antall	Bokført verdi	Virkelig verdi
Kredittforeningen for Sparebank 1)	986 918 930	1,84 %	920	948	1.016
BankAxept AS 1)	883 982 282	0,17 %	170	85	121
BankID Norge AS 1)	913 851 080	0,13 %	65	103	143
DSS AS 1)	917 153 949	11,11 %	1	5	5
Brage Finans AS 1)	995 610 760	1,70 %	1.213.523	10.029	12.384
Eiendomskreditt AS 1)	979 391 285	2,57 %	79.121	8.151	9.423
Fjord Invest SørVest AS 1) 2)	990 311 528	3,66 %	2.400.000	0	0
Frende Holding AS 1)	991 410 325	0,89 %	60.482	7.545	13.626
Norne Eierselskap AS 1)	989 167 677	1,54 %	2.748.915	900	900
Spama AS 1)	916 148 690	0,58 %	184	20	182
Verd Boligkreditt AS 1)	994 322 427	7,60 %	24.693	25.333	26.101
Andre aksjer (7 selskap) 1)	-			237	454
Sum				53.356	64.355

Sum aksjer og andeler	71.271	101.691
------------------------------	---------------	----------------

Bevegelse gjennom året	IB	Tilgang	Avgang	Nedskr.	UB
Sum langsiktige plasseringer	35.386	18.998	728	300	53.356

- 1) Virkelig verdi på aksjer, som ikke omsettes i regulert marked, er fastsatt basert på kjente omsetningskurser eventuelt basert på andel av selskapets bokført egenkapital.
- 2) Banken har kommitert seg for innbetaling av aksjekapital totalt kr 3.000.000,-. Det er pr 31.12.16 innbetalt kr 2.400.000,-.

Note 6b. Aksjer og andeler i tilknyttede selskaper og datterselskaper

Aksjene i Flekkefjord Megleren AS (datterselskap) er innarbeidet etter egenkapitalmetoden. Det samme er aksjene i Flekkefjord Parkeringselskap AS (tilknyttet selskap) og Kilen Eiendom AS (tilknyttet selskap). Innarbeidelsen har skjedd med utgangspunkt i selskapenes foreløpige regnskaper pr 31.12.2016.

Selskapets navn	Flekkefjord Megleren AS		Flekkefjord Parkeringselskap AS		Kilen Eiendom AS	
Forretningsadresse	Flekkefjord		Flekkefjord		Flekkefjord	
Anskaffelsestidspunkt	12.07.2000		31.03.2000		18.08.2010	
Eierandel	50,993 %		41,17 %		50,00 %	
Stemmeandel	50,993 %		41,17 %		50,00 %	
Egenkapital på anskaffelsestidsp. (100 %)	224		7.700		1.000	
Egenkapital ifølge siste regnskap (100 %) ¹⁾	527		5.701		20	
Resultat ifølge siste regnskap (100 %)	186		268		-2	
Årets resultat						
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Vår andel av årets resultat ²⁾	95	221	83	448	-2	-2

Beregning av balanseført verdi						
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
IB 01.01.	394	173	2.264	1.816	11	13
+ Tilbakeført egenkapital	0	0	0	0	0	0
+ Årets resultat ²⁾	95	221	83	448	-1	-2
Mottatt utbytte	<u>221</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
UB 31.12.	<u>268</u>	<u>394</u>	<u>2.347</u>	<u>2.264</u>	<u>10</u>	<u>11</u>
Mellomværende ³⁾						
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Fordring på selskap ⁴⁾	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>13.450</u>	<u>13.750</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Gjeld til selskap	<u>5.428</u>	<u>6.836</u>	<u>2.784</u>	<u>2.501</u>	<u>23</u>	<u>26</u>
Garantier stilt overfor selskapet	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>368</u>	<u>901</u>
Renteinntekter fra selskap	0	0	354	393	0	0
Renteutgifter til selskap	83	315	32	46	0	2

1) Før disponering av overskudd.

2) Korrigert for reelt resultat i 2015.

3) Mellomværende er renteberegnet på ordinære forretningsmessige vilkår.

4) Vedr. Flekkefjord Parkeringsselskap AS: Lån som forfaller lengre frem enn 1 år er kr 13.150'.

Note 7. Sertifikater og ihendehaverobligasjoner

Verdsettelse:

Bankens sertifikater og ihendehaverobligasjoner er klassifisert som omløpsmidler. Beholdningen er vurdert som en samlet portefølje til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansetidspunktet. Virkelig verdi (markedsverdi) er benyttet der slik foreligger. Ingen av verdipapirene er i utenlandsk valuta og alle papirene er børsnotert.

Portefølje	2016	2015
Anskaffelseskost	396.698	426.915
Markedsverdi	395.851	422.590
Pålydende verdi	395.000	425.070
Bokført verdi før nedskrivning	396.698	426.915
Nedskrivning	1.689	4.477

Risikovektet portefølje	2016	2015
0 %	39.881	39.852
10 %	275.081	233.681
20 %	0	0
50 %	0	24.845
100 %	<u>80.047</u>	<u>124.059</u>
Sum portefølje fordelt etter risikovekt	<u>395.009</u>	<u>422.437</u>

Gjennomsnittlig avkastning på bankens obligasjonsbeholdning utgjorde i 2016 ca. 1,78 % før nedskrivning, mot 1,93 % i 2015.

Note 8. Ansvarlig lånekapital i andre foretak

	2016	2015
Ansvarlig lånekapital bokført under verdipapirer	4.100	3.992
Ansvarlig lånekapital bokført under lån	<u>0</u>	<u>0</u>
Sum ansvarlig lånekapital	<u>4.100</u>	<u>3.992</u>
Herav ansvarlig lånekapital i finansinstitusjoner	4.100	3.992

Note 9. Varige driftsmidler

Faste eiendommer og andre driftsmidler blir bokført i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte ordinære avskrivninger. Ordinære avskrivninger er basert på kostpris og avskrivningene er fordelt lineært over driftsmiddelets økonomiske levetid. Tomter avskrives ikke.

	Maskiner, inventar og transportm.	Eiendom	Sum	Immater. eiendeler
Anskaffelseskost pr. 01.01.	9.468	22.484	31.952	7.913
Tilgang i året	915	449	1.364	59
Avgang i året	<u>573</u>	<u>0</u>	<u>573</u>	<u>0</u>
Anskaffelseskost pr. 31.12. (A)	<u>9.810</u>	<u>22.933</u>	<u>32.743</u>	<u>7.972</u>
Akkumulert ord. avskrivninger 01.01.	7.459	15.394	22.853	3.583
Årets avskrivninger	743	790	1.533	1.585
Akkumulerte avskr. på solgte/utrangerte	<u>573</u>	<u>0</u>	<u>573</u>	<u>0</u>
Akkumulert ord. avskr. pr. 31.12. (B)	<u>7.629</u>	<u>16.184</u>	<u>23.813</u>	<u>5.168</u>
Bokført verdi i balansen (A-B)	<u>2.181</u>	<u>6.749</u>	<u>8.930</u>	<u>2.804</u>
Avskrivningssats	10 - 20 %	0 - 7 %		20 %

Banken eier fire forretningsbygg og en fritidseiendom. Forretningsbyggene består av hovedkontoret i Flekkefjord sentrum og byggene på Moi, Sira og Kvinesdal. Deler av byggene på Moi og Sira er utleid.

Note 10. Skatter

Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

Beregning av utsatt skatt	31.12.2016	31.12.2015	Endring
<u>Positive forskjeller:</u>			
Gevinstkonto driftsmidler	<u>89</u>	<u>112</u>	
Sum positive forskjeller	<u>89</u>	<u>112</u>	-23
<u>Negative forskjeller:</u>			
Driftsmidler inkl. goodwill	-4.901	-5.040	
Pensjonsforpliktelse	-190	-16.916	
Nedskrivning obligasjoner	<u>-1.689</u>	<u>-4.449</u>	
Sum negative forskjeller	<u>-6.780</u>	<u>-26.405</u>	19.625
<i>Grunnlag for utsatt skatt (skattefordel)</i>	<u>-6.690</u>	<u>-26.293</u>	
<i>Utsatt skatt (beregnet)</i>	<u>-1.672</u>	<u>-6.574</u>	4.902

Årets skattekostnad:	2016	2015
Resultat før skattekostnad	72.760	37.335
+ Ikke fradragsberettigede kostander	499	7.221
- Ikke skattepliktige inntekter	11.075	5.175
+ Endring i midlertidige forskjeller	<u>-16.844</u>	<u>-2.758</u>
Skattepliktig inntekt	<u>45.340</u>	<u>36.623</u>
Inntektsskatt herav	11.335	9.888
+ Formueskatt	<u>1.095</u>	<u>2.160</u>
Betalbar skatt i balansen	<u>12.430</u>	<u>12.048</u>
+ For lite beregnet skatt forrige år	0	0
- For mye beregnet skatt forrige år	<u>784</u>	<u>44</u>
Betalbar skatt i resultatregnskapet	11.646	12.004
+ Endring i utsatt skattekostnad	4.675	257
Effekt av endret skattesats	<u>0</u>	<u>0</u>
Netto endring i utsatt skattekostnad	<u>4.675</u>	<u>257</u>
Årets skattekostnad	<u>16.321</u>	<u>12.261</u>
Herav resultatskatt	15.226	10.101
Herav formueskatt	1.095	2.160

Resultatført skatt består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt.

Utsatt skattefordel er oppført i balansen da banken forventer skattepliktig overskudd som følge av ordinær drift.

Note 11. Garantiansvar og andre poster utenom balansen

	2016	2015
Betalingsgarantier	3.769	10.449
Kontraktsgarantier	10.115	17.629
Lånegarantier	18.476	23.234
Garanti for skatter	0	0
Annet garantiansvar	8.294	7.667
Garantiansvar overfor kunder	40.654	58.979
Garanti overfor Bankenes Sikringsfond	0	0
Samlet garantiansvar	40.654	58.979

Banken har i tillegg innvilgede låne- og garantirammer som kan komme til utbetaling. Dette fremgår nærmere av note 2 og 3.

Note 12. Pantstillelser

Banken har pr. 31.12. pantsatt obligasjoner overfor følgende:

	2016	2015
Norges Bank	285.000	315.070

Note 13. Antall ansatte, lønn, honorarer

	2016	2015
Gjennomsnittlig antall årsverk	32,5	31,5
Lønn og annen godtgjørelse daglig leder	1.490	1.358
Lønn og annen godtgjørelse til leder BM	891	807
Lønn og annen godtgjørelse til leder PM/Salg kunde	906	850
Lønn og annen godtgjørelse til leder Internavdeling	869	883
Honorar til styrets medlemmer samlet	358	264
- Herav til styrets leder	95	70
- Herav til hvert av de øvrige styremedlemmer	60	45
Honorar til kontrollkomiteens medlemmer samlet ¹⁾	17	50
- Herav til kontrollkomiteens leder	7	20
- Herav til hvert av de øvrige kontrollkomitemedl.	5	15
Honorar til forstanderskapets medlemmer samlet	33	38
- Herav til forstanderskapets leder	15	12
- Herav til forstanderskapets medlemmer (pr møte)	1	0,5

1) Bankens kontrollkomite ble avviklet i tråd med nye vedtekter ved valgene våren 2016 og honorar er betalt for første tertial.

Banken har ingen forpliktelser overfor nåværende daglig leder utover den ordinære pensjonsordningen i banken. Banken betaler gavepensjon til tidligere daglig leder fra 01.04.2012 til 31.03.2017. Samlet forpliktelse inngår i beløpet i posten "Pensjonsforpliktelser usikret ordning" i note 15. Utover dette har banken ingen forpliktelser overfor ansatte utover ordinær kollektiv pensjonsordning. Jfr. note 15.

Daglig leder inngår i bankens bonussystem sammen med øvrige ansatte. Avhengig av måloppnåelse kan bonusordningen gi en utbetaling på maksimalt kr 40.000. Bankens bonusordning ligger innenfor reglene i "godtgjørelsesforskriften".

Revisjon	2016	2015
Kostnadsført godtgjørelse til ekstern revisor	433	410
- Herav i forbindelse med lovpålagt revisjon	385	379
- Herav i forbindelse med øvrig bistand/skatt	48	31

Beløpene er inkludert 25 % merverdiavgift.

Note 14. Lån og garantier til bankens tjeneste- og tillitsmenn

	2016		2015	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Lån til forstanderskapets medlemmer	30.901	0	29.688	0
- Herav lån til forstanderskapets leder	0	0	0	0
Lån til kontrollkomiteens medlemmer	-	-	2.530	0
- Herav lån til kontrollkomiteens leder	-	-	0	0
Lån til styrets medlemmer	5.396	0	6.656	0
- Herav lån til styrets leder	325	0	375	0
Lån til øvrige ansatte	58.254	0	57.332	0
- Herav lån til adm. banksjef	1.889	0	2.000	0
- Herav lån til leder PM/Salg kunde	4.529	0	4.421	0
- Herav lån til leder BM	605	0	729	0
- Herav lån til leder Internavdeling	2.835	0	3.018	0

Samtlige lån er forskriftsmessig sikret. Lån til ansatte er gitt i henhold til internt regelverk, og der ligningsmessig rentefordel er beregnet til 0,891 mill kr for året 2016. Alle øvrige lån er gitt i henhold til standard betingelser. Lån til nærstående er ikke tatt med i oversikten. I den grad slike er gitt, er disse gitt i henhold til bankens ordinære rentebetingelser og vilkår forøvrig.

Note 15. Pensjonsforhold

Banken har pr 30.09.2016 avviklet sin tidligere ytelsesbaserte pensjonsordning (sikret ordning). De ansatte som var medlemmer i ordningen har mottatt fripoliser. Dette medfører at tidligere regnskapsførte forpliktelser for fremtidig opptjening i ordningen har blitt tilbakeført. Ved oppgjør av ordningen medfører dette en regnskapsmessig tilbakeføring av tidligere kostnader. Avviklingen medfører derfor en tilbakeføring i regnskapet på 16.192 mill. kr.

Den usikrede ordningen avsluttes 31.03.2017 ved av perioden for forpliktelsen da opphører.

Banken har nå kun innskuddsbaserte pensjonsordninger gjennom kollektiv forsikringsordning i et livselskap. Krav i lov om obligatorisk tjenestepensjon er dekket i denne ordningen.

Banken er i tillegg som del av finansnæringen medlem av fellesordningen for avtalefestet pensjon (AFP).

	Sikret ordning		Usikret ordning	
	2016	2015	2016	2015
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	2,10 %	2,50 %	2,10 %	2,50 %
Diskonteringsrente	2,10 %	2,50 %	2,10 %	2,50 %
Årlig forventet lønnsvekst	2,25 %	2,50 %	2,25 %	2,25 %
Årlig forventet regulering av pensjoner	1,50 %	1,50 %	0,00 %	0,00 %
Årlig forventet økn. i folketrygdens grunnbeløp	2,00 %	2,25 %	2,00 %	2,25 %
Uttakstilbøyelighet AFP ved 62 år	n/a	n/a	n/a	n/a

Netto pensjonskostnader sikret ordning	2016	2015
Årets pensjonsopptjening	1.706	1.249
Rentekostnad av netto pensjonsforpliktelse	315	411
Administrasjonskostnader	35	47
Resultat ved avvikling av pensjonsordning	<u>-16.192</u>	<u>-</u>
Netto pensjonskostnader sikret ordning	<u>-14.136</u>	<u>1.707</u>

Netto pensjonsmidler sikret ordning	2016	2015
Brutto pensjonsforpliktelse	0	-49.963
Pensjonsmidler	0	34.105
Netto pensjonsforpliktelse inkl overfinansiering	<u>0</u>	<u>-15.858</u>
Netto pensjonsmidler sikret ordning (+ er overfinansiering)	<u>0</u>	<u>-15.858</u>

Netto pensjonskostnader usikret ordning:	2016	2015
Årets pensjonsopptjening	0	0
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	15	34
Estimatendring ført direkte mot egenkapitalen	<u>6</u>	<u>11</u>
Netto pensjonskostnader usikret, balanseført ordning	<u>15</u>	<u>34</u>

Netto pensjonsmidler usikret ordning:	2016	2015
Brutto pensjonsforpliktelse	-190	-1.058
Netto pensjonsforpliktelse inkl overfinansiering	-190	-1.058
Netto pensjonsforpliktelse usikret ordning	-190	-1.058

Samlede pensjonskostnader	2016	2015
Pensjonskostnader sikret, balanseført ordning	-14.136	1.707
Pensjonskostnader usikret, balanseført ordning	15	34
Pensjonskostnader, ikke balanseførte ordninger	<u>1.929</u>	<u>1.253</u>
Sum pensjonskostnader	<u>-12.192</u>	<u>2.994</u>

Note 16. Gjeld

Regnskapsmessig behandles all gjeld slik at påløpte kostnader periodiseres i tråd med sammenstillingsprinsippet.

Gjeld til kredittinstitusjoner

Banken har pr. 31.12.2016 gjeld til kredittinstitusjoner på til sammen 8,5 mill kr. Gjennomsnittlig rente på gjeld til kredittinstitusjoner utgjorde 1,08 % på gjeld med og uten avtalt løpetid.

Innskudd fra og gjeld til kunder

Alle innskudd er i NOK.

Banken har pr. 31.12.2016 ingen innskudd på særlige vilkår.

Gjennomsnittlig rente på gjeld til kunder beregnet som en vektet rente basert på gjeldende satser pr 31.12.2016 er på 1,08 %.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Denne består av seks obligasjonslån på til sammen 1.444 mill kr.

Sertifikatlån	Lagt ut	Forfall	Rente	Beløp
Banken har p.t. ingen sertifikatlån				0

Obligasjonslån	Lagt ut	Forfall	Rente	Beløp
NO0010689722	30.09.2013	30.03.2017	N+0,73 %	170.000
NO0010722747	30.10.2014	30.10.2017	N+0,45 %	174.000
NO0010732415	09.03.2015	09.03.2018	N+0,38 %	300.000
NO0010763923	29.04.2016	29.04.2019	N+0,98 %	275.000
NO0010769847	05.08.2016	05.11.2019	N+0,90 %	300.000
NO0010778152	04.11.2016	04.05.2020	N+0,87 %	225.000

Annen gjeld

	2016	2015
Bankremisser	710	966
Betalingsformidling ellers	2.916	1.606
Påregnet skatt siste år	12.430	12.048
Skattetrekk	1.152	1.071
Avsatt til gaver	8.475	9.411
Annen gjeld	410	1.050
Sum annen gjeld	26.093	26.152

Note 17. Periodisering gebyrer

Gebyrer og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som de opptjenes som inntekter eller påløper som kostnad. Etableringsgebyrer er av en slik størrelse at de ikke overstiger kostnadene forbundet med etableringen av lånet/ kreditten.

Note 18. Andre provisjoner og gebyrer

	2016	2015
Verdipapiromsetning og forvaltning	1.350	1.356
Betalingsformidling	9.597	9.654
Forsikringstjenester	3.979	3.185
Andre provisjoner og gebyrer	873	921
Sum andre provisjoner og gebyrer	15.799	15.116

Note 19. Avgift til Bankenes Sikringsfond

Alle banker er i følge lov pålagt å være medlem av et sikringsfond. Fondet plikter å dekke en innskyters eventuelle tap begrenset til 2 mill kroner.

	2016	2015
Avgift i kroner	2.926	2.710

Avgift til Bankenes Sikringsfond har tidligere år vært avhengig av fondets egenkapital sett i forhold til lovpålagt minimumsstørrelse. Som følge av en endring i banksikringsloven § 2-7 ble avgiften fra og med 2013 omgjort til en fast avgift uavhengig av fondets størrelse.

Note 20. Egenkapital og kapitaldekning**Egenkapital**

	Bankens fond	Gavefond	Sum EK
<u>Egenkapital pr 31.12.2016</u>			
Balanseført EK pr. 01.01.2016 ihht IAS19	649.263	5.000	654.263
Periodens resultat	50.939	0	50.939
Estimatavvik ført mot EK	-350	0	-350
Egenkapital pr 31.12.2016	699.852	5.000	704.852

Kapitaldekning

<u>Ansvarlig kapital</u>	2016	2015
Sparebankens fond/gavefond	704.852	654.263
- Immaterielle eiendeler	2.804	4.330
Kjernekapital	702.048	649.933
+ Tilleggskapital	0	0
- Fradrag (ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner)	0	0
Netto ansvarlig kapital	702.048	649.933

Beregningsgrunnlag	2016	2015
Lokale og regionale myndigheter	0	0
Offentlige foretak	30.186	35.265
Institusjoner	42.028	24.051
Foretak	132.223	144.734
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	2.428.819	2.378.367
Forfalte engasjementer	22.478	41.524
Obligasjoner med fortrinnsrett	28.720	59.124
Andre verdipapirfond	3.962	3.734
Egenkapitalposisjoner	74.049	49.953
Øvrige engasjementer	<u>24.991</u>	<u>29.446</u>
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	<u>2.787.456</u>	<u>2.766.198</u>
+ Operasjonell risiko	188.470	181.474
- Fradrag ansvarlig kapital andre finansinstitusjoner	<u>0</u>	<u>0</u>
Totalt beregningsgrunnlag	<u>2.975.926</u>	<u>2.947.672</u>

Kapitaldekningsprosent	<u>23,59 %</u>	<u>22,05 %</u>
-------------------------------	----------------	----------------

Note 21. Nærstående parter

Det er gitt informasjon om nærstående parter i note 6 angående eierandeler i Flekkefjord Megleren AS (51 %), Flekkefjord Parkeringselskap AS (41,17 %) og Kilen Eiendom AS (50 %). Videre er det i notene 13 og 14 gitt informasjon om godtgjørelse og mellomværender med ansatte og tillitsmenn i banken.

Note 22. Nøkkeltall**Resultatanalyse**

(i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital)

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Renteinntekter og lignende inntekter	2,60	3,13
Rentekostnader og lignende kostnader	-1,17	-1,70
Netto rente- og provisjonsinntekter	1,43	1,43
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	0,12	0,07
Provisjonsinntekter	0,27	0,28
Provisjonskostnader	-0,07	-0,06
Netto verdiendring og gevinst/tap av valuta og verdipapirer	0,07	-0,06
Andre driftsinntekter	0,00	0,00
Sum driftsinntekter	1,82	1,66
Lønn og sosiale kostnader	-0,18	-0,43
Administrasjonskostnader	-0,26	-0,29
Avskrivning varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-0,05	-0,05
Andre driftskostnader	-0,11	-0,13
Sum driftskostnader	-0,60	-0,90
Driftsresultat før tap	1,22	0,76
Tap på utlån og garantier	-0,03	-0,08
Nedskrivning av gevinst/tap på verdipapirer som holdes på lang sikt	0,01	-0,04
Resultat av ordinær drift før skatt	1,20	0,64
Skatt	-0,27	-0,21
Resultat for regnskapsåret	0,93	0,43

Andre nøkkeltall

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
<u>Lønnsomhet</u>		
Egenkapitalavkastning etter skatt	8,6 %	4,0 %
Kostnadsprosent (eks. verdipapirer)	31,1 %	52,4 %
<u>Soliditet</u>		
Egenkapital i % av forvaltningskapital	11,4 %	10,8 %
Uvektet kjernekapital	11,0 %	9,6 %
<u>Likviditet</u>		
LCR	127 %	118 %
NSFR	138 %	135 %
<u>Tap og mislighold</u>		
Bokførte tap i % av brutto utlån	0,0 %	0,1 %
Brutto misligholdte lån (>90 dgr) i % av brutto utlån	0,1 %	0,3 %
Brutto tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,4 %	0,5 %
<u>Vekst, innskuddsdekning, m.m.</u>		
Endring i forvaltningskapital	2,6 %	10,6 %
Endring forretningskapital (inkl. boligkreditt)	9,3 %	10,4 %
Utlånsvekst i egne bøker	1,8 %	12,8 %
Utlånsvekst inkl boligkreditt	9,3 %	12,5 %
Innskuddsdekning	72,6 %	71,2 %
Innskuddsdekning inkl. boligkreditt	63,4 %	66,7 %
Innskuddsvekst	3,8 %	5,3 %

SAMFUNNSANSVAR

Flekkefjord Sparebank ønsker å drive lønnsom og samfunnsbevisst forretning med utgangspunkt i kundenes behov. Vi vil bidra til samfunnet rundt oss og sikre et godt forhold til våre kunder, medarbeidere og samarbeidspartnere.

Flekkefjord Sparebank har et nært og aktivt forhold til sin rolle som samfunnsbevisst lokalbank. Det er også nedfelt i bankens overordnede strategi at banken skal spille en sentral rolle i utviklingen av bankens distrikt, og bidra til at lokalsamfunnene vi opererer i er gode steder å bo og drive næringsvirksomhet i.

Banken forstår sitt samfunnsansvar som en forpliktelse til å bidra til bærekraftig økonomisk, miljømessig og samfunnsmessig utvikling innenfor de områder, bransjer og markeder banken opererer i. Vi skal være en organisasjon som er til å stole på, og som de ansatte er stolte av å jobbe i. Våre kjerneverdier;

- pålitelig
- resultatorientert
- handlekraftig
- menneskefokusert
- offensiv

skal være rettesnorer i alt vi gjør. Arbeidet med samfunnsspørsmål er integrert i vårt løpende planarbeid. Vår målsetning er at etikk, miljø og viktige samfunnsspørsmål skal være integrert i de forretningsmessige beslutningsprosessene.

Miljø

Banken driver ikke virksomhet som forurensar det ytre miljø ut over hva som er vanlig for kontorarbeidsplasser. Effektiv utnyttelse av teknologi har positiv effekt på miljøet ved at banken selv forbruker mindre ressurser, men at også kundenes ressursbruk (transport mm) blir redusert. Banken har også i løpet av 2016 igangsatt tiltak for å stimulere til økt utnyttelse av disse systemene.

Etikk, hvitvasking og korrupsjon

Flekkefjord Sparebank sin virksomhet er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet for øvrig.

Etikk er en integrert del av bankens kjernevirksomhet, og i bankens opplæringsvirksomhet er etikk tillagt stor vekt.

Det er utviklet egne retningslinjer for hvitvasking som er innarbeidet i bankens rutinehåndbøker. Vi har utpekt egen hvitvaskingsansvarlig som har et særlig ansvar for oppfølgingen på dette området.

De etiske retningslinjene i banken skal sammen med hvitvaskingsreglene fungere som et rammeverk for bankens ansatte for å sikre bekjempelse av kriminell aktivitet og korrupsjon.

Myndigheter, kunder og konkurrenter skal ha tillit til bankens profesjonalitet og redelighet. Mistenkelige transaksjoner håndteres i eget system og rapporteres etter egne kriterier til Økokrim.

Organisasjon og ansatte

Flekkefjord Sparebank ønsker mangfoldige og kompetente medarbeidere som trives i det daglige arbeidet. Vi ønsker at medarbeidere i vår bank skal betrakte arbeidsplassen sin med stolthet.

Det arbeides for å legge forholdene til rette for at ansatte kan ha mulighet til kontinuerlig læring, og med det styrke bankens konkurranseevne.

Vi ønsker fortsatt å bidra til at våre ansatte opprettholder god helse gjennom å stimulere til fysisk aktivitet, enten i regi av vårt eget bedriftsidrettslag eller på egen fritid.

Det er etablert et robust rammeverk på personal- og organisasjonsområdet gjennom:

- Personalhåndbok, hms-håndbok og IA avtale
- Faste kontaktmøter mellom ledelse og tillitsvalgte
- Etiske retningslinjer
- Rammeverk for medarbeidersamtaler

Bankens kontanthåndteringsvirksomhet samt økt bruk av teknologiske løsninger stiller skjerpede krav til sikkerhet og personvern. For å sikre fokus og kompetanse på dette området gjennomføres jevnlig interne gjennomganger/kurs i sikkerhet (ran og brann).

Gave og sponsorvirksomhet

Banken ser det som viktig å støtte de ildsjelene som bruker tid og krefter på å skape en meningsfull og innholdsrik oppvekst for barn og ungdom, og som står på for å utvikle lokalsamfunn som grunnlag for bosetning og vekst. Vår gave og sponsorvirksomhet retter seg følgelig inn mot 2 hovedområder:

- Kultur, idrett og oppvekst
- Næringsutvikling

Våre aktiviteter innenfor kultur og idrett består i profilering gjennom sponsoravtaler rettet særlig mot lokale lag og foreninger, hvor tiltak med og mot ungdom vektlegges spesielt.

For utviklingen av regionen er det viktig med et aktivt samarbeid med aktører fra næringslivet og offentlige myndigheter i de respektive markedsområdene vi operer i. Målsetningen er å bidra til innovasjon og nytenkning samt kompetanseoverføring til regionens næringsliv.

Som den ledende lokalbanken i vår region bidrar vi gjennom gaveutdelinger og betydelig sponsorvirksomhet til verdiskapning og vekst på mange områder. I 2016 ble ca. 5.9 mill. tilbakeført til lokalsamfunnet på denne måten.

Til generalforsamlingen i Flekkefjord Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Flekkefjord Sparebanks årsregnskap som viser et overskudd på kr 56 439 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen og redegjørelsen om samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Kristiansand 26. januar 2017
PricewaterhouseCoopers AS

Kai Arne Halvorsen
Kai Arne Halvorsen
Statsautorisert revisor